

სახალი უსსს

სოციალისტური კოლმტობაჲსი, მარსომიკრაი
და ლიტერატურული მუხრანალი.

მკირა 11 მარტი
1928 წელი

მუხრანალი ხელის მოწმარა მიიღება

გაიხილეთ თქვენი მუხრანალი და შეამოწმეთ მისი სიზუსტე და სიკეთე. თუ გინდათ, შეგიძლიათ მისი შეცვლა ან დასაბუთება. თქვენი მუხრანალი უნდა იყოს სწორი და სრული.

№ 60 (8)

მუხრანლის უინაარსი

ოქტომბრის წინამორბედი—**ბ. ელიაძე**; ძველი ამბავი—**ბ. ელიაძე**; იმპერიალისტების დაუსრულებელი კონფერენციების მიზანი—**კ. ჭეიშვილი**; ქართველი მენშევიკები და დამოუკიდებელი საქართველო—**ალ. ხელაძე**; ბრძოლა მიუროკრატების წინააღმდეგ—**ლიო შენგელია**; პროფესორი ენიკოლოპოვი, რევოლუციის ცენტრის რიგში—**ყარბი**; ქალი სოფელში—**ლესი**—**ბ.**

წამიწყენი; რე მარტი—**ალექსანდრა გვახალია**; ახალგაზრდა შემთინებლები—**ბ. ჯუღელი**; საგარეო ვაჭრობის საკითხები—**ნარსია**; ამ-კავკ. საგზაო კომიტეტის მუშაობა—**კ. მკერაძე**; კრიტიკულ შენიშვნები—**ფ. გომარელი**; წარმოდგენა ლენინის რიონში—**ლ. კუპრაშვილი**.

ოქტომბრის წინამორბედი

რამოდენიმე ათეული წლების განმავლობაში იბრბოდა მუშათა კლასი და ლაბინი გლეხობა თვითმპყრობელური რეჟიმის დასაზობით. ამ თავგანწირულმა ბრძოლამ დიდძალი მანვერბი შეიწირა. ხალხის საუკეთესო შერეღი არ ერბეღბოდენ საღრბობელს, ცხოვრებლს. ცოცხეუნებში გადსახლებს, ვინაიდან ამ მებრბოლებში იყოლდენ, რომ აკეთებდენ საკაცობრიო საქმეს, მწიღდენ საუკეთესო მომავალს, გამარჯვებულს ანიჭებდენ შრომის და მშრომელ ხალხს.

თვლების ახვევა იყო. ამიტომ იყო, რომ რუსეთის პროლეტარიატი თავგამობდბით შოკოდა თვითმპყრობელბაზე ახალი იერიშებისთვის მომზადებულს.

ამ იერიშებისაღენ თავის დასაოწმებელ რუსეთის თვითმპყრობელბამ მთლი გომინახა საშუალებბა... ასეთი საშუალებბა წარსული ურბავითი თბი იყო, რომელშიც მხოლოდ მენშევიკების დასმარბობით ასე ადვილბა ჩაითბრა იმპერიალისტებრბა ბურჟუაზიამ ვერბოს პროლეტარიატი. რუსეთის პროლეტარიატბა, რომელმაც თბის დაწყრბის დროს ისტრებულს და მენშევიკებს დაოჯრბა, თბიწი მსბრბობლი მიბტბნბა თბის საშობელი ღებრბის სასმარბობლი. მილიონბითი შეიწრბა ამ თბი რუსეთის მშრომელი ხალხის სიცოცხლე.

რუსეთის თვითმპყრობლობის ტბტბი ძალზე შეიწყბა 1905 წლის რევოლუციბამ.

მბითბილი 1905 წლის რევოლუციბა სბსტლში ჩახბრჩევეს თვითმპყრობლობის გვლბავებზე. მბერბ ამ მბინც ბრბეული ასსევილიო ლბეგბი იყო, რომელიც მშრომელბა ხალხბა შესბლი ჩეცე გვლბი თბის მოსისბლე მტრბს— თვითმპყრობლობისთვის.

მბერბ, მიუბედავდ ამ უმბავლითი მსბერბობისა, რუსეთის პროლეტარიატი მხოლოდ ანგბრბობით მბინც გამარჯებელი გმბობბა მხოლოდ თბის ციქლოდბან. ბრბობის ეობზე სანგბრბში მუბოე გბბისბეკებბის ტბინსამბში გბმწყობლი მუშებბისა და გლბებბის ყურბმდე მბიწიწი რევოლუციის სული ლენინის მბერ წამსბრბობლი მგბრბინიკი ლბზნიკი— თბი თბი—დბბრბინი ახლბში. შინ მტრბს მბე ბრბობის ევლბი არ არის, შენი უღლდესი მტრბი შენს საკუბარ ხსენმწიფებში გვებბა.

17 თბტომბრის კვლმევეცილი მბინფესტი მბინდბამ თვითმპყრობლობბა რუსეთის პროლეტარიატბა და მშრომელი გლბეკბებბის მოტყუებლბა, ამბი უღბობბა მბს რევოლუციის ტბლბების კლბამბტში ჩეცდბა და თბის მბინს გბზბრბელებბა, თბეცა ღობებბი, მბერბ მბინც შესბლი თვითმპყრობლობბა.

მუშბ, ბურჟუაზიისა და მბი იდეოლოგიების მბერ მოტყუებელბმა პროლეტარიატბა, დაოჯრბა თბის ბეულბს. მბნ შეიწრბ ეს. მბნ თბი გამბოცებლბა მხოლოდბი მბტბებბის გბზბრბობისა და მბი იდეოლოგიების წინააღმდეგ გამბოცებლბა. მბნ მბინდბი რევოლუციბა დალწი თვითმპყრობლობის ტბტბი... რუსეთის რევოლუციბამ თავბზბი დას

ოქტომბრის მბინფესტში ბურჟუაზიულბმ და წვრბოლ ბურჟუაზიულბმ ბბრტებბამ მბითლბეც დაინბბეს თბიწიწი მბინდბის გბზბრბელებბა გვერდში აზოვდენ მშრომელ ხალხის გვლბებბი და ღობებბი მბინც გამბგრეს თვითმპყრობლობის ტბტბი.

მხოლოდ რუსეთის პროლეტარიატი არ დამბყობოლბა თვითმპყრობელი მბინს ასეთი მბრწყობლი. მბნ კბრბად იცბბა, რომ სბეღლმწიფე საბბბბბო მბს ინტერესებს არ დობეცდბ; მბნ იცბბა, რომ ხალხის ასეთი მწამბმბბდებლობბა მხოლოდ ხალხის მოტყუებლბბა, მბი

კა მთელი მსოფლიოს ბურჟუაზიის, მიწასთან გასწორა ჩრსეთის თვითმპყრობლობა, მაგრამ სულ მალე გამოჩნდა, რომ რუსეთის ბურჟუაზიის საქმე არც თუ ისე წარგებულ იყო, რომ შეეძინებინა და გაერებინა, რომლებიც იმ დროს დიდ ძალას წარმოადგენდნენ მთელ რუსეთში, არც ისე სამშინარი გამოდგენ ბურჟუაზიისათვის.

მათ ვერ გაბეჭდეს სახელმწიფო ძალა-უფლებების ხელ-წილობით, მოახიზნეს რევოლუციის მიერ სახელმწიფო დამარცხებული ბურჟუაზიის სრული რუსტარაცია, გადასცეს მას სახელმწიფო ძალა-უფლება და თვითონ მიე-რთათ თავისი ავტორიტეტი შეუღლები რევოლუციის შემ-ნელებთან, მისი ტალღების ძველ კალაპოტში ჩავლებას ძველი დამარცხებული კლასის ხელ-ახლა აღდგენას.

ესეობებმა და მენშევიკებმა ბურჟუაზიასთან ერთად შექმნეს დროებითი მთავრობა და მოინდომეს რუსეთის რევოლუციონარული პროლეტარიატის კლასობრივი შე-გნების ჩაქოება... თუ ლენინი და მისი აშხანაგები რუსეთ-ის პროლეტარიატს მოჰყვინდებდნენ მსოფლიო ომის ლი-ვიდაციისაკენ, ესე-რ შემთხვევაში ისევ ბრძოლის ელენზე მიფრეკებოდნენ მას. — ბრძოლა სრულ გამოარჯევამდე! ასეთი იყო მათი ლოზუნგი.

და ესე-რ მენშევიკებმა უარყვეს მუშათა პოლიტი-კური და ეკონომური მოთხოვნებობათა დამკაყოფილე-ბა. მათ ისევ კაპიტალისტების ხელში დასტოვეს ქარხანა-ფაბრიკები, ისევ მუშაობლების ხელში დასტოვეს მიწა და დამუშეო გლეხებს დამუშეობელი კრებნა მსოფიო-თეს! — არ, ის დამუშეობნელი კრებნა-მოვა და ის დაგამე-ყოფილებანი. ასე ატყუებდნენ ხალხს დამუშეობნელი კრების სახელით და იმავე დროს ამ დამუშეობნელი კრე-ბის აპირებდნენ დროს თანდათან ავიწარმოებდნენ, ალბათ-იმ ბრძოლით, რომ ხალხი რევოლუციონარულ ბრძოლაში მოიჭახტება, მისი მოთხოვნებობა მინიმუმამდე დაეცა, მისი რევოლუციონარული ცეცხლი შენადლება და მას მტრე უფრო ადვილად ეთამაშებიან ჩვენ დადღუტები.

რაც შეეხება ეროვნულ საკითხის მოქცეობას. ამ მხრივ მენშევიკებებსა და მათი დროებითი მთავრობის იმპერიალისტური პოლიტიკა ყველადათვის დიდად გახდა თებურგლო რევოლუციის პირველი აღმადანე, თვითმპყრობნელობის მიერ განაწამბე მტკიერ ერებმა თებურგლის რევოლუციონარული დინამიკის თავიანთი ეროვნ-ული განათვისფლებების საწინდარი და ამ ერებში გაჩა-ლდ ლტოლვა ეროვნულ თავისუფლებისადმი. მაგრამ დროებითი მთავრობა ყოველმხრივ უშლიდა ხელს მტე-რე ერების ასეთ მსაწარფებას. მან ვერ გაიმეტა ფინლა-

ნდიისთვის დამოუკიდებლობის მინიჭება. უკრაინას არა თუ ავტონომიის უფლება არ მისცეს, კრების თავისუფ-ლებაც კი აუკრძალეს. ამიერ-კავკასიაში წინააღდეო რე-ფრის პოლიტიკის ნაცკლად რეპრესიებისაგან შეშმაგ-რი ამიერ- კავკასიის დროებითი კომიტეტი იქნა გამოე-წინაღვი.

რუსეთის დროებითმა მთავრობამ ბურჟუაზიის ხე-ლისუფლების განაწამტყებულ სათანადო ნაბეჭებულ გადადგა მან სტენგზე გამოყენება კონტრ-რევოლუცი-ონარული გენერალი კორნილოვი, რომელსაც აჯანყებით სე რდა თვითმპყრობელობის ტახტის აღდგენა.

ასეთ პირობებში ერთად ერთი გამოსავალი იყო დრო-ებითი მთავრობის ძალით განდევნა ხელისუფლებიდან და მუშათა კლასის დიქტატურის გამოცხადება.

ეს მოვალეობა იცხადა ახლად ჩამოყალიბებულმა მუ-შისუფლებმა პარტიამ, რომელიც სათავეში ჩაუდგა მისი რევოლუციონარული მოძრაობის და 25 ოქტომბრს გან-დევნა კონტრ-რევოლუციონარული დროებითი მთავრ-ბა გამოცხადდა საბჭოთა ხელისუფლების და დაიწყო პროლეტარიატის და მშრომელი გლეხობის დიქტატურა.

ოქტომბრის რევოლუციამ მიუხედავად მის წინაშე არსებულ უამრავი დარჩენილებისა ვერცე სახელმწიფო-ების ინტერვენციისა და შინაური კონტრ-რევოლუცი-ონარების აჯანყებისა, სათანადო გადასჭრა რევოლუ-ციის წინაშე მდგომარეობაში ავიყენებდა. საბჭოთა ხელისუფლე-ბამ (დაიუფლებოვ შეერა ზაქი მემორან სახელმწიფოებ-თან; მუშაობლებზე ჩამოართვა მშვიტი მოქმედი გადასც მშრომელ გლეხობას, ჩამოართვა ფაბრიკა- ქარხნები კა-პიტალისტების და მისი მათგან- გამგობის მიხედ ჩაბანა მუშათა კლასს, ხოლო დათავრულ ერებს საბჭოთა თვით-გამორკვევის უფლება.

ამრიგად ის ამოცანები, რომლებიც უნდა გადაეჭრა თებურგლის რევოლუციისა გადასჭრა ოქტომბრის დღე-ს რევოლუციამ. მიუხედავად ამისა, თუ მშრომელი ხალხი შინაც დღესსაველთა თვითმპყრობელობის დაბო-მბის დღეს 12 მარტს, ეს მხოლოდ ამიტომ, რომ თებურ-გლის რევოლუციო იყო წინამძობელი ოქტომბრის რევი-ლუციის, რომელმაც მუშათა კლასს და მშრომელ გლე-ხობას გაუტყდა გზა ოქტომბრის სოციალისტური რევი-ლუციისაკენ.

მხოლოდ ამ მხრივ არის ჩვენთვის სასურადლებო 12 მარტის აღნიშვნა.

ხ. ელიადი.

ბ ე ლ ი ა მ გ ე ბ ი

(ჩაბი მოგონებანიდან)

„მთავრობამაჲ გარდიცვალა, აწონებთ ნათესავეებს და მებურბრებს“; ასეთი იყო ის შიფრირანი დევიზი, რომელიც 28 თებურგელს თუ 1 მარტს მიიღო ქართული სოც-დემ-განების „ერთობის“ რედაქციამ. ამ დევიზმა შობიბანა თბილისში პირველი ცენზა რუსეთის დიდი რევიოლუციის დასაწყისისა. ესაც ხელი მოევიწოდებოდა მაშინვე მივა-შორეთ რედაქციას. ცნობის მიხედნა დაჯივინებულს, მაგ-რამ რა მოხდა (აბანყველებთან რედაქციამ ვერ კიდევ არ იცის). ვერ ვავიჯებთ რაგვარ მოხდა „მთავრობისა“ გარდაც-ვალება“, და რა ხასიათის იყო იგი. ახილავდ მყოფი დღეს ვაფიქრებ, რომ ძალა-უფლება სათანებრბას კომიტეტს აუ-ღია ხელში. ამ კომიტეტში შესულან კერძენი და ჩხიძე. გაბორი იცა დაწყებულს მოძრაობის ხასიათი და აშკარა გა-ხდა რომ დაწყებულა რევოლუციო.

ყველაზე გამაშხინებელი იყო ჩვენთვის ჯარების ყო-ფა-ქცევა და მოქმედება. მათი მუშებისა და აჯანყებულნი მბების მხარეზე გადასვლა გამარჯვების სრულ გარან-ტიას წარმოადგენს.

საწინებელი დებეზის მიღებისთანავე ამბობავდნენ რე-ვიოლუციონარული ორგანიზაციები, თქვეც მფარველობა ჯერ კიდევ გამოურკვეველი იყო. გუშინ იატყ ქვეშ მოი-

წმელელი რევოლუციონარები გამოჩნდნენ დღის სინათ-ლეზე. დიწყო რევოლუციონარული საქმიანობა. მაგრამ ჯერ ყველა ფრთხილად და მორიდებულად მოქმედებ, სე უივე მხარეს—ძველი რეკიების ავტენტეს კიდევ უფრო მო-ჩიდებულათ უკრძალთ თავი. საბუთო აქცი, მათი იანი წარე-მაცია უფრო სრული და სწორია. მათ იციან, რომ სარე-გუკაც წაგებულა... ამით უნდა აიხსნას ის გარემოება, რომ რევოლუციის პირველი დღეები ასე შეგადათ და წყნარად ჩატარა თბილისში.

მოშდართი ამბები თუ შეშინებელი, მაგრამ ახალი და ნიშნით (მთავარ სარდალთ) წინასთიებელი ნაბეჭებო-ჯერ კიდევ დიდი მთავარი. ნი, ცოლოზ დინამიკი დაბანა და ფორმტზე წასვლის წინ საჭიროდ აღინახა მოყვლა სოც-დემ. პარტ. ლიდერები (თბილისის მოქორაიის ხელ-სოფის შეგაკობები). მისი დაბეჭებლობა იქმანის მიხედ რომ მათთან მისულს ნ. კორდინას (და მდინი ნ. ჩამბე-ვილს) პირდება ხელ-მუშებელობის სრულს გარანტიას ამ დროს, როცა თვით მას ფაქტობრად ხელმეფობლობა და ხელისუფლებაც დაარკველი აქვს. და მართალია 2-3 დღის შემდეგ ვაკეასიის რევოლუციონარული ორგანიზა-ციების დადგენილებით დაკავებულ იქნა ჩოტკოვი. ვფ

ქობ, იმავე დაბნეულობით და მდგომარეობის გაურკვეველობით უნდა იხილს სოც.-დემ. ლიდერების ნაქმრნივითან მისულებს... ამ ვაგონებმა დალი ძვირა აგრეთვე ს-დ. პარტიის (კ. კს პიოლე პროლეტარიატის).

გაცივდა ორი დღე და „ვიტისის“ რედაქციის შერაზახე აფრიალდა წითელი დროშა.

ამ დროს უკვე შემდგარი იყო შინა დებუტატების სამქო. ეს ნაცადი და სამოქმედო დასაყრდენი რევოლუციისათვის. ამით რევოლუციის ხელშეწყობა მუშებმა აიღეს ხელში.

გამართა მიტინგები ქალაქის გარეთ- უბანში (ნაბალაღე- დიდუბე), მიტინგზე სხვათა შორის გამოიღის და სალამა უძღვრის ნაქმრნივითან წარმოადგენელი გენ. ბოლოვიტინის (თუ ვაგონი არ შემქნალა). ახირებულია, მაგრამ ასე კია: აჯანყებული ხალხი ზვიშის და დასხევილი რევიმის უღდესი აგენტი მოლოცვის და სალამა უძღვრის ამ ხალხს... რა პირით მოიღის ან რას მოიღოს?... მაგრამ მტინგი გრენის მივინახე, რომელსაც მოიხიდა აუარებელი ხარბი. მუშა, ბურჟუა, კომუნალე, ინტელიგენტი ყველა აქ არის, ყველა ევიცება ერთგულებას რევოლუციას, ვართ ჯარის წარწლებს მოლოცვის, მაგრამ ასე ვართ დარწმუნებულნი, რომ ყველა რევოლუციის მხარეზეა. გეგასუსე 1905 წლის ამბებში, გეგასუსე რომ ყასბებში ყველგან უფრო ერთგული იყვენ თვითმწყობრივ რევიმისა. ვიცით, რომ მამიქე გატყობა მეფის რევიმის სახელი, მაგრამ რწმუნა არა გავქვს. მქუ ვაგონის. ამ დროს გამოჩნდენ ყასბებში, ზვიშის პოსატუნებისა, ყველგან უფრო სასტიკი რევოლუციისათან ბრძოლაში.

მთი მოსვლა ნიწვის რევოლუციის სრულს გამარჯვებს. მათი განცხადება და ფიცი რევოლუციის ერთგულებაზე აღტაცებას იწვევს.

ყოველივე ეს ხდება ერენის მოიდანზე, იმ სახლის დღი. სადაც 12 წლის წინეთ სხვა ყასბებში დადებოქტეს; დაგვიხარის სტეის დარბაზში მომწვევებელი რევოლუციონერებში..

ამის შემდეგ შესდგა ხელისუფლება ახალი სექშიორევიოლუციის „მამობრებელ ძალებში“ მამინდელი გავების მიხედვით. ამ აღმარებულელ ოჯახში შედიან წყარომობდენლები მუშებისა, ჯარისა და ბურჟუაზიული წლე

მენტებისა, ესენია ჯორდანი,პაპოვი და ხატისოვი. დაცულია „ძალების“ წარმომადგენლობითა დაცულია ერთგულებით პრინციში. უარყოფილია დროებითი მთავრობის დეკრეტის წესი რომლითაც გუბერნატორის უფლებები დაეცა საგუბერნაო ქალაქის მოურავს (რუსეთში ერების თავმჯდომარეს).

ეს პირველი დარღვევაა ბურჟუაზიული რევოლუციის დისციპლინის. დროებითი მთავრობისათვის ამას სხინად აღლოზობრივი პირობების თავისებულობით.

ეს საშეუი მხოლოდ ფორმაა. ხელისუფლება ფაქტიურად ს-დ-ის ხელშია, პაპოვი (ჯარის წარმომადგენელი) პარტიული სოც-დემოკრატია, კარტე იყო, ახლა მანტისი ლიდერია. ხატისოვი—წინეთ ადულტი იყო, ახლა მანაც არ იყო. შემდეგ გურჯკვეთს.

ს-დ. ეყრდნობა მუშათა სამუშაოს, ჯარის კაცთა სამუშაოზეც ამით მიყვება.

იწყება ის, რაც არ გვინახავს, რაც მხოლოდ ოდნავ მიგვჩინა 1905 წელს. რევოლუციონერი პარტია იწყებს მართლებას. დგება საგუბერნო აღმასრულებელი კომიტეტი, მისი ხელშეწყობილება ნ. ჯორდანი და ფ. მხარაძე; ხდება ძალების კონცენტრაცია. ფრაქციებზე გათიშული პარტია ერთიანდება, გერე ფაქტიურად, შემდეგ ფორმალურადაც; სახალხო სახლში პარტიის კრება. ნუბა წყევების რეგისტრაცია მსჯელობა მიმდინარე ბოშენტზე, ოჯახის საჩივრე. ყველგან განცხადება ბოლშევიკების სახელით, რომ მომენტის მოთხოვნის თანხმად მუელი ფრაქცია უერთდება პარტიის მთურე ნაწილს. მხოლოდ უღვლებას იტყებენ. პარტიული დისციპლინის გარღვევები დაიღვენ თავისი განსხვავებულ შეხედულებანი.

აზრთა სხვადასხვაობა დიდია; ეს იციან იმათ ვინც აწყობდენ ამ გაითიანების საქმეს. მაგრამ მომენტი თხოვლობს ერთად მოქმედებას.

ხანმოკლე იყო ეს ერთობა. აზრთა სხვადასხვაობა მთავარ კითხვებზე და უკვე აღმოცენებული უნდობლობა ურთიერთობაში გერე ვადაილბა. ყოველი დისკუსია ხელჩართული იმდენ იტყება. იწყება საბოლოო გათიშევა... შემდეგ? შემდეგ მოხდა ის, რაც ვადაილბაზე ერთ სიტყვით: „Чем дальше в лес, тем больше дров...“

6. ელიავა.

ივრჯალსუმბ ს დასრულებელი კონერენც გეოი მიჯანი

მიმდინარე წლის 20 თებერვალს ენეცეში გაიხსნა ერთი სტეის ერთ-ერთი სექციის—უშოშოვების კომიტეტის მე-2 სესიას,რომელსაც თვალსაზრისი (დავლებები აქვს მიიღებელი სამტყავან მშენლობისათვის და უშოშოვების პრობლემების შესასწავლად და დასამუშავებლად.

სესიას მსაგებლ ფართო პროგრამა ჰქონდა წამოყენებული; მას უნდა გაეჩინა ისეთი რთული საკითხები, როგორცაა: ერთი ლიგის წესდების შოგერითი გაურკვეველი მუხლების განმარტება და აბიტრაციის პრობლემების და უშოშოვების დაცვის გარანტიების დამუშავება. მაგრამ უშოშოვების საკითხი რაც უშოშოვების კომიტეტის და სესიის ერთ მთავარ საზრუნავე საქმეს წარმოადგენდა, თავიდანვე იქნა მოხსნილი დღის წესრიგისა. რადგან, როგორც ვინ ვანცხადებ ინგლისის წინამძღვრებელმა ლორდ კემენტონმა, უშოშოვების პრობლემა მჭიდროთ ყოფილა დაკავშირებული ვანიაოლების პრობლემასთან და მიხანშეუწყობილა მისი დამოუკიდებლად წამოხატება.

ორი დღიარჩენი საკითხების შესახებაც არ გამართულა სესიასზე ფართო დისკუსია. საფრანგეთი ინგლისის დელეგატების გამოსვლისათვე უკვე შესამჩნევ გახდა რომ მათ შორის ამ საკითხებს ორგული რიგი აბრუნებდა სექტემბრის სესიასზე წამოყენებულ ორი შოგერებელი თვალსაზრისი. საფრანგეთის არ უნდა უარი სიქვას ვერსალის ზებით ევროპის კონტინენტზე მოქმედელ სტატუსქვის დასაცავლ საჭირო გარანტიების შექმნას, ხოლო ინგლისი არ არის ამით დანტრესებული, რომ რაიმე ვალდებ

ულებებში აიღოს თავის-თავზე; პირიქით, იტალია-გერმანიასთან კავშირში ყოფნა, რომლებიც უსაბურჯოდ შეუერთაციყოფილი არიან ვერსალის ზავით მას უქარახანბს საფრანგეთის საწინააღმდეგე პოლიტიკა დაეცინათ.

გერმანია-იტალიის პრესამ კიდევ გამაოგანებდა თავისი შოგერებელი კურსი კომიტეტის მუშაობის შესახებ და სრულყოფილი მიხედვითი შეფასება მისცა სესიის მუშაობიდან მიღებულ შედეგებს, რომ მან ახალი აბოთლოდა შეიტება ვანიაოლების საკითხში, უფრო გახანდა უნდობლობა ცალკე სახელმწიფოთა შორის და ხილს უშლის ვანიაოლების იდეის განხორციელებას. გერმანიის პრესას აზრით, კომისიების და ქვე-კომისიების ასე გამრავლება. ვანიაოლების და უშოშოვების საკითხების ვადაილწვევით არა თუ ერთ-ერთს მათი დამუშავებას, არამედ ხილს უწყობის იმას, რომ საბურჯო გაყოფიონ ერთსაც და მეორესაც? დანტრესებულმა სახელმწიფოებმა.

გერმანიის თავიციალური წარმომადგენლის მიხედვით მიღებულ აღმოჩენილ სესიის მოშობა, რომ შტრომბანი იძლეულობი გახდა იფიციურად ვაგეციონის შემდეგ განცხადება: „უშოშოვების პრობლემა არ უნდა დღიავნით ისეთ ყაბს გახანე, რომ შოგერობისათვის დაცვის ნაცვალად ხილი მოწყვის იმის მომზადებასი“.

უშოშოვების კომიტეტის სახით იმპერიალისტების მოიხილე ფისლის შემდეგ, ერთი კვირა არც გასულია რომ ენეცეში ყველად დაწყებული მშენლობისათვის დასაცავლ მოწყობილი მთავარი თხიანისი დასასალობა.

ლოვის საბჭოს მორიგი 49 სესია, სადაც შეიკრიბა იმავე იმპერიალისტების წარმომადგენლების მეორე შემადგენლობა. როგორც სწავს შემუშავებული დღის წესრიგიდან, საბჭოს ხელმძღვანელები ძალიან ცდილობენ, რომ მიმდინარე სესიაზე არ განხილვინან წარსული წლის სექტემბრის სესიაზე და შევსებული შეკრება. აღარ წამოაყვირნენ განიარაღების და უზომოების პრობლემები, რაც იწვევს ზოგიერთი საილექტოთა გამოშვანებისა. მიმდინარე სესიის პროგრამა ამითაა დაკავშირებული, რომელიც ირი საკითხი: პოლიტიკა-ლიტვის კონფლიქტი და სენ-გორტარდის ინციდენტი. ამ საკითხების გარჩევასაც, უფოლდ, შლოდერ ფარმამლიჩი ხასათი მიეცემა, რომ ამით შექმნან საზოგადოებაში სადავო საკითხების ლიკვიდაციის აზრით.

პოლიტიკა-ლიტვის კონფლიქტი როგორც ვიცით, წარსული წლის დეკემბრის სესიაზედაა განიარაღებული. საბჭოთა კავშირის და გერმანიის აქტუალურ გამომხატველს, რომლებიც არსებითად არიან დაინტერესებული აღმოსავლეთ-ევროპაში შვედობიანობის დაცვით, ამიტოა ერთა ლივის ხელმძღვანელები, რომ სესიაზე წამოყვირება ეს საკითხი და გამოეჩინათ დაღწეობა ამ მოსალოდნელი გაითუ-ლიტვის ასაკილებლად. მაგრამ მიღებული დადგენილებით, რომელიც ამბობს, რომ გადაწყვეტილება არ გრცელდება ისეთ სადავო საკითხებზე, რომლებსა შესაძლებელია სხვადასხვადასა მათ შორისა, კონფლიქტი ისევ გადაწყვეტავედა რჩა. ის კონფერენციაც, რომელიც უნდა მოწვეულიყო ერთა ლივის წარმომადგენლის თანდასწრებით სადავო საკითხების გადაწყვეტაზე; დღემდე მოუწვეველია და პოლიტიკა-ლიტვის უთითოებობა ამებად უფრო გაითუ-ლებულია ვინც დეკემბრის სესიაზე, პოლიტიკის აგენტები, „პოლიტიკის მუქიანობა საზოგადოების“ სახელით, ესლა უფრო ვართოდ ეწვეიან აგრეთვე ლიტვაში პოლიტიკის იმპერიალისტების სასაყრდენლო; პრუსკიტის დიუტაი ენლა უფრო მისი პოლიტიკა-ლიტვის სანაწინადებლო მუშაობაში“ ამებად ვაქცილებს უფრო ვახშირდებასა შეტაკება პოლიტიკა-ლიტვის სანაწირო რაზმებს შორის.

მიმდინარე სესიაც, უფოლდ, როგორც წინედ, ისე ეხლაც ზოგად სურვილების გამოცხადებით დაგმავლობდა ამ საკითხში. პოლიტიკის იმპერიალისტებმა ძალიან კარგად იციან, რომ კაპიტალისტური სისტემის პრობლემში, სახელმწიფოთა შორის, სადავო საკითხების გადაწყვეტა და მოკიდებულია არა ერთა ლივის პრობლემაზე, არამედ რაგოლურ ძალისა და ხელსაყრელ პოლიტიკურ მომენტებისგანამატირება, რომ ისინი ათითიარ ანგარიშს არ უნევენ ერთა ლივის საბჭოს კეთილ სურვილებს, სესიებზე გამოხატული ფორმალურ დადგენილებებს.

სან-გორტარდის ინციდენტზე, რომელიც ფართო ხასიათი ჰქონდა მიღებული ერთა თვის წინედ, ამებად თითქმის მოგვაგებულა. საფრანგეთი, რომელიც უნგრეთის მთავრობის ცდამი ინციდენტის დამოკიდებლად ლიკვიდაციით— იარაღების უფარგისძაში შეყვანით და ფართოდ გაყიდვის ხასიათ— ხედავდა ვერსალის ზავის პრაინციპების დარღვევას და გამოიყენა სამარჯუნზე მტერი ანტანტის სახელმწიფოებზე უკვე დაჭყაფებულიყოლია ინციდენტის ლიკვიდაციითსაფრანგეთი. იმპერიალისტებისა და რუმუნდენ, რომ ინციდენტის გაღრმავება და ახალი უკუკავსებების შექმნა გამოიწვევდა იმპერიალისტებისათვის არა ხელსაყრელ საერთაშორისო გარემოებისა და ევროპის ზავის და ერთა ლივის უფლებების გაღისინჯვის საკითხებს, რასაც ყველითვის გაუზიარებ ვერსალის ხელშეკრულების აქტობები. რუმინეთის დამოუკიდებლად გამოსვლა ამ ინციდენტში, რომელიც იტალიის სასარგებლოდ იქცა ითიარ კიდევ უფრო ათიულებად საფრანგეთის დიპლომატიკობას, რადან ამას შედეგო გამოიყვია მისი დასაყრდენი მაშის, მტერი ანტანტის დაშლა და ამიტომ არ შეეძლო, რომ დაიმობაზე არ წასულიყო.

სან-გორტარდის ინციდენტს სესიაზე წამოყენებას, შლოდერ ის აზრი აქვს, რომ მიღებული კომინიაციის ფორ-

მალური დადსტრუქციები, დაიკვან ერთა ლივის პრესტიჟი ამ მარცხის შემდეგ, რომელიც მან ნახა ამ ინციდენტის გამოსაკვლევად დანიშნული კომისიაში.

იმპერიალისტების წარმომადგენლების მუშაობა შევიდნობიანობის დასაცავად არც ერთა ლივის საბჭოს სესიებზე განისიღებოდა. იგი დაუსუსლებულია და განუწყვეტელი მიყვება სხვადასხვა კომისიების სახით ერთი-მეორეს. რამოდენიმე დღის შემდეგ ყენვენი შეიკრიბება განიარაღების მოსამზადებელი კომისიის მეხუთე სესია. სადაც თავს მოიკრის იმავე იმპერიალისტების წარმომადგენლების მესამე შემადგენლობა.

მეოთხე სესიაზე, დეკემბრის საბჭოთა კავშირის პირველი მონაწილეობით მათ მოულოდნელი მარცხი მოუცელათ. საბჭოთა კავშირის დელეგაციის გარკვეულმა და მარტებმა დელეგაციამ განიარაღების საკითხში, რასაც ფართოდ გამოხმადურა ვერსალის საზოგადოებრივი აზრი, ფარად ახლად იმპერიალისტების ნაძელი ზიანებს. მომავლ სესიაზე უფრო მაგარი იქნება საბჭოთა კავშირის პოზიცია. მან უკვე გადაცდა ერთა ლივის შვიდმის განიარაღების კონფერენციის პროგრესს, სადაც შეესრულა და ჩამოყალიბებულია წინა სესიაზე წარმოდგენილი საყვიელთა, სრული და დაყოველნიერი განიარაღების წინადადებაები და მოითხოვა აგრეთვე სესიაზე ოსმალების დაშლაც.

იმპერიალისტებზე ემზადებია საბჭოთა დელეგაციისად თვის დასაცავად. მათი პრესა ფართო კამპანიის აწარმოებს საბჭოთა კავშირის განიარაღების პროცესის წინააღმდეგ. ამ კამპანიაში აწკარის რჩის, თუ რბდენად ყალბია იმპერიალისტების დაუსრულებელი ლაშქარა განიარაღებაზე. „ამოპრო დიტალო“ ცდილობს დაამტკიცოს, რომ საბჭოთა კავშირს განიარაღების უკარანხებებს თითქმის სწამათ ფინანსური კრიზისი, საბჭოთა ხარჯების შესამცირებლად ხოლო ვერ ახერხებს იმის უარყოფას, რომ საბჭოთა კავშირი გულწრფელად მოითხოვს განიარაღებას.

იტალიის ფემისტური პრესის აზრით შეცდენელია განიარაღების განხორციელება, რადან საბჭოთაობის— ია თქმა უნდა კაპიტალისტურა— ღირს ეყოლება დამცველი შეიარაღებული ძალა. რაც ვადალიტურ რევოლუციონურ ორგანიზაციებს და ხელს შეუწყობს კაპიტალიზმის დაცემას.

კაპიტალისტების პრესა ყველანაირად დაპირაკობს ასე გულხაზილად. უზომოების კომიტეტის თავმჯდომარე ჩემოსლოვაკიის მინისტრი ბენეში, უფრო ფთობილად უღებდა ამ საკითხის გარჩევას. ის კიდევ ცდილობს საზოგადოებრივი აზრის შეცდომში შეყვანება და ამიტომ ცხადებებს: „განიარაღების პრობლემის გადაწყვეტა არ შეიძლება ისეთი მარტები საშუალებით, როგორც ამას აყენებს საბჭოთა კავშირი“. ბენეში ცდილობს დაავჯროს საზოგადოებრივი აზრი, რომ ეს პრობლემა ჯერ კიდევ არ არის შესწავლილი და არც აქვს მას ამებად აქტუალური ხასიათი.

მოუხდევად იმისა, რომ კაპიტალისტური სახელმწიფოებს შორის ყოველიდობრი ქორიკული ხასიათი აქვს მიღებული კონფლიქტებს, რომ ხანდახან თითოერთი წამოცდება მომავლო ომის აუცილებლობა, განიარაღებას მაინც არ აქვს მთითვის აქტუალური ხასიათი.

ასეთი განცხადების შემდეგ, ცხადია, რომ განიარაღების და უზომოების რეკლამის ქვეშ იმპერიალისტების დაუსრულებელი და განუწყვეტელი სესიების მიზანი რომელთადაც პარალელურად ხდება სახმედრო ბიუჯეტების და შეიარაღების ერთი ორად გაზრდა, არის მასების თვალის ახვევა, რათა უფრო მოულოდნელი შეიქმნეს მათთვის მომავალი ომი, უფრო ნაკლებ მომავლელი დატენი ისინი მის ავილებლად და ჩვეულოდობრივი საშუალოპირის დაწეებას.

ქართული მენაშვილები და დამოუკიდებელი სასაქონლო

III

ქართველი მენაშვილები და მათი „პარიტეტული“ ამხანაგები დღესაც გაიხიბნენ, რომ საბჭოთა წყობილების დამყარება საქართველოში იმ იმპერიალისტურ პოლიტიკის ვაგონებზეა, რომელსაც ჩვენში ნიკოლაძის რუსეთი აწარმოებდა. რასაკვირველია, ენა ყველაფერს იტყვის წაღობილ უპევილზე და დღევანდელ, მაგრამ როცა საბჭოთა წყობილების და მის შემქმნელ კომუნისტურ პარტიას იმპერიალიზმში ბრალს სდებენ, ეს მხოლოდ და მხოლოდ იგი ფასიანი პოლიტიკური დემოკრატია და მეტი არაფერი.

თვითმპყრობელ რუსეთის იმპერიალისტურ პოლიტიკას, რასაკვირველია ჩვენში და საერთოდ განაპირა ქვეყნებში ჰქონდა ადგილი. მაგრამ რაში გამოიხატებოდა იმპერიალისტური პოლიტიკა? იმაში, რომ თვითმპყრობელმა ყოველთვის ძალით ცდილობდა ადგილობრივ მკვიდრთა განთავსებას და მის ადგილებზე ღობა რუსეთიდან „სამიწელ“ ელემენტების გადმოსახლება. ამიტომ იყო, რომ წარულო მე-19 საუკუნის განამალობის თითქმის ნახევარი მილიონი სპარსეთის და ათათურების სომხები და შიდა რუსეთიდან ვლახები გადმოსახლეს საქართველოს მიწა-წყალზე.

რა მიზნებს ემსახურებოდა ამით თვითმპყრობელი რუსეთი? რა თქმა უნდა არა სიმშვიდესა და ადგილობრივ მკვიდრთა სასიკეთლო ინტერესებს, არამედ ამ სხვადასხვა ნაკიების წარმომადგენელთა შორის ზოლოდოვითი შივიანიზმის გაღრმავებას, მათ შორის წყლის ამღვრევას და მანში თავის იმპერიალისტურ ზრახვების საუკეთესო გამოხატევას. თვითმპყრობელმა ჩინებულად იცოდა, რომ ნაკიონად, და ეთნოგრაფიულად ერთი მთლიანი კომპლექსური მასა განაპირა ქვეყნებში, რუსეთის მონარქისტული შთავრებისათვის პოლიტიკურად არა სამიწელი იქნებოდა; ამიტომ მას რაც შიდილობა და უფრო უნდა გაეჭიჭიფა ადგილობრივი მკვიდრებზე, აეკრებოდა და შეეფერებოდა იგი. თვითმპყრობელმა რუსებმა ჩინებულად იცოდა ადგილი რომაელების სიბრძნე; დაწაფილად იბატონებო, და ის ჩინებულად ასრულებდა ამ სიბრძნეს განსაკუთრებით განაპირა ქვეყნებში.

ამდევ პოლიტიკით იყო ნაკანხები ის ვარებოებაც, რომ თვითმპყრობელმა არ ჰქნოდა წარბიანა და მრეწველობის ამ თუ იმ დაიბნეს. ის მხოლოდ ჩვენი ნდელი მასალის გატანითა და ღობა რუსეთში დამხადებელი ნაწარმის შემოტანით ემყარებოდა; ე. ი. ატარებდა იმ პოლიტიკას, რაც ასე ახასიათებს იმპერიალიზმს: დაყრუბილ ქვეყნებს აქცევდა კოლონიურ ქვეყნებად და არაკეთილ ვასტანს არ აძლევდა მის სასუთარ შემოქმედებს არცერთ სფეროში.

ერთი სიტყვით, თვითმპყრობელი რუსეთი საქართველოში და ყველა სხვა განაპირა ქვეყნებში იქცა და ისე როგორც იქვეიან ყველა იმპერიალისტური სახელმწიფოები ახალმშენები.

ცოლა გადავიდეთ თავლი საბჭოთა რუსეთის, ან როგორც მას კომუნისტური რუსეთი უწოდებენ „წითელი იმპერიალიზმის“ პოლიტიკას ჩვენში.

ამა მოუფიქრნით ამ საგანზე ამხ. სტალინს. 23 აპრილს კომპარტის მე-12 ყრილობაზე მან განაცხადა: „არ ზოგითი ამხანაგები ფიქრობენ და ამბობენ, რომ ენის და სკოლის საკითხის მოგვარებით ამოწურული იქნება დამყარებული ერისთვის მათი ერთგული და ნაციონალური საკითხი. ეს ასე არ არის. ამით არ ამოიჭრება ნაციონალური საკითხი.“ „სუბიუგალიზაცია, რომ სკოლის და ენის გარდა რუსეთის პროლეტარატზე უნდა მიიღოს ყოველგვარი ზო მები და საწულებანი, რომ განაპირა ქვეყნის ერებს და საზოგადოებებს დაზარალებს, რომლებიც კულტურულად ჩამორჩებილი არიან იმ მიზეზების გამო, რომ ამ ქვეყნებს რუსეთის იმპერიალიზმი სთვლიდა ხოლმე ნდელიველ მასალის წყაროდ და მტრ არაფერად, უმუქესს ისეთი პირობები,

რომლებიც ამ განაპირა ქვეყნებს გადააქცევს წარბიების კერად... ერთნაირი ცდა ამ მიმართულებით— ამბობს ამხ. სტალინი უკვე გუბარს. საქართველოში მოსკოვიდან წაიღო ერთი ქარხანა, დაეჭრა ქვეყნის ადგილობრივი წარმოქმნისა კი წაიღო ოთხი ქარხანა და სხვა“...

აი თურმე რაში გამოიხატება ამხ. სტალინის და კომუნისტური პარტიის წითელი იმპერიალიზმი. მოსკოვმა, ცენტრმა უნდა მისცეს განაპირა ქვეყნებს ქარხანა-ფაბრიკები. ცენტრის ხარჯზე უნდა შეიქმნას ადგილობრივი წარმოება, უნდა ფები აიღას ნაციონალურმა ეკონომიკამ.

აი, რაში გამოიხატება საბჭოთა ხელისუფლების პოლიტიკა და არა იმაში რასაც უარდნა-რაშიმფილი მისი მისამართით ჩნებენ. მაგრამ რა იქ უნდა აუხივით თვალში ასეთი ტყუილადი შეძილება იქ, პარისს ქუჩებში მოაპყროვან და რამდენიმე კი განადგურებული მათი მიმყრობები. აქ, საქართველოში კი მათ არაფერ არ დაუვარებს, არამედ ღღეს ბრძობები კი ხდება, რომ საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების დღიდან დაიწყო საქართველოს ინდუსტრიალიზაციის მივლი ვიქცა“...

ამხ. სტალინის ზემოთ მუყავინი სიტყვები საუკუნარაკითი რადი იყო წარმოთქმული. ის სიტყვები დღეს უკვე საქმით იქცა. როგორც საბჭოთა სხვა საკავშირო რესპუბლიკებში, ისე კიდევ უფრო საქართველოში.

ერთგული საკითხი მართლაც მართკ ენის საკითხი რაღაცა. ის კიდევ უფრო ერთგული ეკონომიკის შექმნის საკითხია და აი, სწორედ ამ ორი გეზით არის მიმართული საქართველოს საბჭოთა ხელისუფლებისა და კომუნისტური პარტიის პოლიტიკა; რაღაცაზე მან იცის, რომ ქვეყნისა და ენის ნივთიერი საუკუნეული იმავე დროს არის საფუძველი ერის სულიერი კულტურისა.

მხედველობაში მისავალია საქართველოს, თუ შეიძლება ასე თქვათ: თავისებურებაც, როგორც კულტურული განვითარების, ის კიდევ უფრო პოლიტიკური განვითარების მხრივ. ამ დროს, როცა უფროდებდა იმერელები საერთაშორისო პოლიტიკურ მოვლენებზე მხედლობენ და კანაბობენ. საქართველოს მიჯნობელი კუთხებში ცხოვრობენ ისეთი ქართველი ტომები, რომლებიც წარმოდგენა არა აქვთ რეინაგზაზე და ტელეგრაფ ტელეფონზე... მამსადადმ არც კულტურული განვითარება ყოფილა საქართველოს მახზუმში ერთ დღეზეც აყვანილი.

მერე ვის გამოყვას ქართველი ერის ეს ტომები ამ ბნელითადა. მხოლოდ და მხოლოდ იმ საბჭოთა ხელისუფლებას, რომელიც მოქ. კორდანი „წითელი ნაციონალიზმს“ უწოდებს.

როგორც ზეცით აღენიშნეთ, საქართველოში უმთავრესი ჰაოთველი ერთგულის გარდა ცხოვრობს ვერცხველ სხვადასხვა ერებიც, ამ შხთი საქართველო დიდად ატრელებულ ქვეყანას წარმოადგენს. მენაშვილური ხელისუფლების დროს საქართველოში მტკობრებმა მტკობრებმა თავის ზურგზე განიკადის წინადა წყლის იმპერიალისტური მოპყრობა; აყლბა-აწიოკება და დარბევა. მენაშვილური ხელისუფლებამ იმპერიალისტურად დაეტაცა თავის საკუთარ მოქალაქე პატარა ერებს. ასეთსავე პოლიტიკას აწა რომებდა მენაშვილური ხელისუფლება მტკობრულ სახელმწიფოებთანაც ამერიკეკასიაში. სომხებთან იმით, აზერბეიჯანთან იმით. ყოველთვის კი ნიშნა ქართველ მენაშვილებს იმპერიალისტური პოლიტიკისა.

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებით საქართველოში ისაბა სხვადასხვა ერებს შორის შერლია და მტრობა. ისაბა იმინობა და შეიარაღებული მოწყობა-მოწყვე. ამიერიკეკასიის რესპუბლიკებს შორის მყარდება სრული მშვიდობიანობა და იწყება საერთო ძალით სოციალისტური ქვეყნის აღმშენებლობა. გუნდელი მტრების დღეს ერთ დღად საქებს—სოციალისტური ქვეყნის გამოქვლის საქებს ემსახურებინ.

სამკითია ხელოსნულუბა ისტორიის ავანსცენაზე ვა-
ნაყის ისტორიულად ჩამოიჩინოა პატარა ერები. ამას
დღესდღეობით თვითონ ნიუ ჯორჯისია, როცა ბრძანებს:
„ხოლო გუკუგებთა ყველა ერს მისცეს კრონველი გასაქანი-
ყველა მისი შეუქმნის განვითარების განა... მხოლოდ საქარ-
თველი ჩამოაშორეს ამ აღორძინების განა“.

გორდანიას ეს სიტყვები მართალია, მხოლოდ იმ შეს-
წავლით, რომ საქართველო, ქართველი ხალხი კი არ ჩა-
მოშორებია ამ აღორძინების განა, სრულიად პირიქით;
დღეს ქართველი ხალხი წინ მიუძღვის თავის ლეიდი მოძ-

რე პატარა ერებს, რომლებსაც გუშინ გორდანი-არამიწი-
ლის მეთაურობით ტყვენი უმასპინძლებდნენ და ცეცხ-
ლით და მახვილით მის საცხოვრებელს მიწასთან ასწორე-
ბდნენ...

აქ ჩვენ ზედმეტად მივგანინა იმაზე ლაპარაკი და იმის
ჩამოვიღო, თუ რა გავაკეთო სამკითია ხელოსნულუბამ სა-
ქართველოში შეიღვიწყო მწიბვარი წილები განსაკუთრებულ
და იაც ახსიათებს არა „წითელი იმპერიალიზმს“, არამედ წი-
თელ კომუნებში.

ალ. ხელაძე.

ბრძოლა ბიუროკრატიზმის წინააღმდეგ

VII

იმ მრავალ ახალ მოვლენათა შორის, რომლებიც თან
სდევდა სამკითია ხელოსნულუბას დამყარებას ჩვენში,
ობიექტული მენსიერებაში მავრად შეიქმნა: წითელი პლა-
კონები, დეკრეტები, შემოკლებული სიტყვები, ანექტები
და მემორანდუმები, ობიექტული თავს აწევიდა, თხზავდა ანე-
ქტებს, ობიექტულად შემოკლებულ სიტყვებზე, ბუნ-
ღებურად და ანექტებს ავსებდა. ათი წლის განმავლობაში
ის უკვე შეტყობა პლაკატებს, მიიღო დეკრეტები, უკულო
ანექტებსა და ჭორებს, მავრად დღესაც ძლიერ წერი-
თუბას, როცა ჯერო ანექტებზე და შემკობებზე მივა.
მის უკმაყოფილებას იწყებს თვით ფაქტურ ანექტებისა და
შემკობების არსებობისა. ძველად არც ანექტები იყო და
არც შემკობება ხდებოდა წინაა-მართა მავრად ქრავდ
წყაითი, სწიფს იგი.

ჩამოდენად არის იგი მართალი ამ შემთხვევაში?

ჩვენი ეკონომიური და კულტურული ცხოვრების
შესასწავლად და სხვადასხვა საინტერესო საკითხებზე (რო
ბუნების მისაღებად ანექტა არის ერთი საუკეთესო საშუა-
ლება).

აღრიცხვა და განაწილება, რომელსაც სოციალისტურ
აღმშენებლობაში უდიდესი მნიშვნელობა აქვს, შეუძლებ-
ელია, თუ ამისთვის არ გვექნას საჭირო ცნობები. შესაფე-
რისი მასალია. ანექტა არ არის ბოლომდე სწორი მოვლ-
ნილი და არაფერს საშინლს არ შეიძლება. ის არის ერთ-
ერთი ხეობა, რომელსაც ვენტირებულ დიდი ხანია მიავრ-
და დიდის წარმატებითაც აყვები. ობიექტულებს კი გო-
ნია, თითქმის ის იყოს შემოღებული იმისთვის, რომ მის
გულში ხელები აფათორნ. გამოსტყონ ცნობები და მე-
რე ცვაზრე გამოხატონ. ამბობენ წერტილებს იგი და ხში-
რად უქნობილდ ობიექტებს, როცა ჯერო ანექტის შესახებ
მივა: ვინა ხარ, რა ხარ, სად დიბადი, რატომ დიბადი—
გამაზარტეს იგი ანექტის შინაარსს.

ამასადამე ობიექტული აზრება ანექტის წინააღ-
მდეგ სრულიად უმართლებელია. იგი ორად საქარო სა-
შუალებება სხვადასხვა (კონების მისაღებად, თანაც გაცი-
ლებით იაცი, ვიდრე თითული სტატისტიკური გამოკვე-
ნისი, რომელთათვის საქაროა დიდი დრო, არა მცირედ
თინხა და სათანადო კვალიფიკაციის სტატისტიკოსთა მთე
ლი კალაგები.

ყოველდღე ეს რა თქმა უნდა იმას არ ნიშნავს, რომ
ანექტის მიღება და შექმნა არ მიიღებს ბიუროკრა-
ტიული საქმიანობის ხასიათს, თუ მის სათანადო ყუროდ-
ლება არ ექნება მიტყუული. ანექტებმა რომ მიზანს შიპო-
წიოს, საქაროა:

- 1) ანექტებში უნდა იყოს ავტოკლუბული, მკაფიო და
გაკეთველი კომბინები, თეთრობილი ჩნაშეკანობის და (ია-
ტურულბელ კითხვებს მასში ადგილი არ უნდა ჰქონდეს).
- 2) სწორ-მართლ ანექტების შექმნა შეუძლებელია,
მომამებრებელია. ანექტები უნდა იქნას შეკრებული, რო-
ცა ეს ავტოკლუბად საქაროა ამა თუ იმ მიზნისათვის.
- 3) უნდა იქნას მიღებული ზომები, რომ ერთი და იმავე
ორჯერ არ განაწილდეს ახალ ანექტებს, რომლებიც თი-
თქმის არაფრით განსხვავდება წინადა შექმნებულთან. შე-
ძლება შესდეს ამომწურავი ანექტები, სადაც იქნება
ყველა საქარო ცნობები, რაც მიქნადაქვს შეიძლება მოეთ-

ხოვის. ამით ჩვენ საგრძობად შევამცირებთ ანექტების
რაოდენობას.

გაცილებით უფრო აქტუალურია შემკობებით საკით-
ხი. რით არის იგი გამოყველი?

სოციალისტურ აღმშენებლობას ისტორიაში პრეცე-
დენტია არა აქვს. ის, რასაც ჩვენში ქვეყნის ეკონომიურ
და კულტურულ აღორძინების დარგში კეთდება, ყველა-
გვარი ნიშნუბის გარეშე კეთდება, ყოველივე ეს ახილ-
აქ ტრავაფიკურ არ გამოდგება. მამლობელი გზით საბო-
ლოდ შეუძლებელია.

მას შემდეგ, რაც ძველი უტობისტები იდეოლოგიურ
პრაქტიკულ ასპარეზიდან გვიდუნ არავის მოუკლია იმი-
სათვის, რომ შედგენა დაწერილობითი პროექტები იმის
შესახებ, თუ როგორ უნდა აწმრდეს საკილიზმი, რადა
რა ორგანიზაციული საჭირო, ჩამდენი კაცი მოუნდება
ახლად დაარსებულ ორგანიზაციას თუ დაწესებულებას
და სხვ. ამიტომ სრულიდენ გასაკვირ არ არის, როცა ხან-
დახან გხვდებით, რომ გუბნი დაარსებული ორგანიზაცია
დღეს საქარო არ არის და მისი ლიკვიდაცა აუცილებე-
ლი ხდება.

მით უფრო გასაკვირი არ არის, როცა ხანდახან იმე-
და საკითხი შტატების შემკობების შესახებ. თუ რა უდგეს
საფუძვლად შედგენას—ამაზე ვასუსხ ოსუტა ცენ.
საკონტრ, კომისიის უკანასკნელი ღონისძიების ცნობები, ამ
ცნობების თანახმად შედგენების მოუკია ათეოი. ფულდო
ეკონომია: სახელმწიფო ბიუჯეტით 461.823 მანეთი, ტრე
სტებში 765,950 მანეთი, სამომხმარებლო კომპარკა-
ში —80.325 მან., სასოფლო- კომპარკიაში 23.444, კო-
მუნალური და სასოფლო ბანკებში 114.700 მან., სახელ-
მწიფო ეკპრობაში —82, 500 მ. სახ. კინწერეში—28.350
მან. და სხვა. სულ მიიღეს საქართველოში უკანასკნელ
შეკრებებს მოუკია ეკონომია 2.361,000 მანეთი.

ამასადამე, შემკობება იწყებს ის დიდი ხარჯგები,
რომლებიც კომპანუბლიამ უნდა გაიღოს სხვადასხვა დარ-
გებში.

თუ ქვეყნის ეკონომიური მდგომარეობა ვერ აღტანს
ხარჯებს, მაშინ ეს ხარჯები უნდა შევამციროთ— ასე
სდგას საკითხი.

ამასადამე, მიზანი ის კი არ არის,რომ მიიღეს და მიიღ-
ნახსი ქუჩაში გავყაროთ, პირიქით ჩვენი მიზანია,რომ ყვე
ლაშეკისც უზრობის უნარბ აქვს,ორზობის, თავის ყველილი
საერთო მშენებლობაში შეტრანოს და სასებ. ნიეთეობა
უ სრუველყოფილ იქნეს, ხოლო თუ ამ მიზანს უსასარო-
და შეკვეცკის ეს არის დროებითი მოვლენა და არავითარ
შემთხვევაში არ უნდა იქნეს გადგებულ ისე, თითქმის იწი-
ნეს ძლიერ სიამოვნებებს ულუქმპაბურილ ხალხი ქუჩაში
გაუშვებს.

ცენტრ. საკონტრ. კომისიის პუნქტში მოითხოვს სას-
ტუკ ზომებს იმით წინააღმდეგ, ვინც შემკობების შემდგენ
ისევე გადიდება ხარჯებს ამ წინააღმდეგობას გაუწევს შე-
სკობების გაზარტებას.

ეს დადგინდება ანკარავებს ერთ ტენდენციას, რო-
მელიც ახსიათებს დამწესებულებათა ზოიერით მეთაურს
—ეს არის შტატის გაბერევა მუშაობის გაზვიადება.

ზოგიერთს აქვს ჩვეულება: რაც შეიძლება მეტს ხალხს აუტყვაროს თავი, მიუხედავად იმისა არის ის საქმისათვის აუცილებელი თუ არა. ხელოვნურად გაბერილი შტატიც ვერ უღებს შემოწმებას, ხდება შეშტებრა, რაც ბაღებს ხედვლ ნერვიულობას და უწყაყოფილებას.

რომ ეს არ მოხდეს, საჭიროა:

1) როცა ორგანიზაცია ამ დაწესებულ არსდება, მისი შტატი ყოველ მხრით უნდა იყოს აკონტროლირებული, შესწავლილი და გათვალისწინებული.

2) ყოველი ონე უნდა ვინააირო, რომ დაწესებულე-ბათათვის შეიქმნეს შტატიც შტატიც, რაც შეიძროთ და-კავშირებული ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობის გან-შტატიცებასთან.

3) არ უნდა მოხდეს ისე, რომ დღეს თანამშრომელი შეამოკონ და ხვალ ეი მის მავერი სხეები მიიღონ და მით გააღდიონ ხარჯები ჩასაც სასტიკ ომს უტყაბდეს

ცენტრ. საკონტრ. კომისიის უკანასკნელი პლენუმის დაღ-გენილება.

უნდა შეიქმნეს ისეთი მდგომარეობა, რომ არსებულე-იან ხარჯებს თავი გაართვის და თანამშრომელსაც ჰქონ-დეს შტატიცე ნიადაგი.

ყველა ის მოღუეები, რაც ჩვენ გვაქვს ცხოვრების სხვადასხვა დარგებში, მოწოდებს, რომ ჩვენ სწოავი ნაბი-ჯით მივდივართ ისეთი მდგომარეობის შექმნისაკენ, რო-ცა შენიკებრა სრულდება საჭირო არ ეგება და სასა-ხურს დავარება მხოლოდ ის თანამშრომელი, რომელიც:

- 1) თვალმეტლია შრომის უნარს.
- 2) არ შესაბრლებს პირნიალიად თავის მოვალე-ბას და
- 3) ჩაიღებს ისეთ დანაშაულს, რომელიც შეუთავსე-ლია დაწესებულებაში მუშაობასთან.

ლევო შენგელაია.

პროვოკატორი ენიკოლოპოვი „კავშირების ვეპერანს“ როლში

(მთიი პროცესის ბაჟი)

სამოწმებში უნდა აღენიშნოთ, რომ დღეს არა მარ-ტო პარტიული მწრობელი არა მარტო რევოლუციის წინაშე დასასურებელი პარტიე სწერენ თავის მუშე-ობებსა და მოვლბებს, არამედ თვით ხალხის ასე თუ ისე შეგანებული ნაწილიც ცდილობს თავისი წყლილი შეიტა-ნოს ისტორიული მასალების დარღობების საქმეში. ცდი-ლობს გაუხიზაროს თავის საუკუთარი თვალთი ნახული და ყურით გაგონილი ამბები იმ დაწესებულებებს, რომლებ-საც დავისრებული აქვთ ამ მასალების დარღობება, მათი სისტემაში მოყვანა და დაცვა.

ჩვენ ვიცით, რომ საქართველოს სარევოლუციო მუ-ხეუწმე ხშირად მიდიან სოფლის გლეხები ჩვენე ქვეყნის სხვადასხვა კუბრებდიან, მიაქვთ რევოლუციონერ მო-ღვაწეთა ფორმავითული სურათები და ცნობები რევი-ლუციის ამ თუ იმ ეტაზიდის შესახებ. უყებებიან და აწერიებენ ამ მიზნით სპეციალურ დაბირმულ თანამ-შრომელს ნახულსა და გაგონილს, აძლევენ ყოველგავრ-ცნობებს რევოლუციონერ მოღუეწათა შესახებ და სხვა... ცდებიან, ხალხი დღეს დიდს ყურადღებში ეყვარება ამ სა-ქმეს, რაც ჩვენი ხალხის კულტურისწინაშის უტყუარი მა-ჩვენებელია. მაგრამ ამ შემთხვევაში უნდა აღენიშნოთ ერთი საშუალო მოვლენაც; რაც იმანი მდგომარეობს, რომ საქუელანტებმა და საქუელიციამ აქაც იჩინეს თავი. თქვენ ხშირად ნახათ, მავალიად, ასეთ სურათს: ახალგაზრდა კაცი, რომელიც თავს რევოლუციონერ მოღუეწათ გაცნობთ, მიუღლებსა მუხეუწმე მოხუცებულ გლეხს. უტყობს მას რეკომენდაციას, როგორც დიდ რე-ვილუციონერის და მოითხოვს, რომ საქმეებში მონახუ-ლი იქნეს ამ მისი კლენტის რევოლუციონერობის სა-შეუბრით... ამითი ძეხნის შეხედვ, მერე — შესაბ დღეს აძ-ლევენ პასუხს: დასახლებული პირის შესახებ საქმეებ-ში არავითარი ცნობა არ მოიპოვება...

საკმაოა უბრალო გამოკითხვა იმის შესახებთან, რომ ამ გაცეს არა თუ რევოლუციოში მონახილვობა არ მიუ-ღია მან არც ეი იცის თუ რატომ მოიყვანეს აქ ამ გამო-კითხვებთან თქვენი ტყობილებით, რომ ის მხოლოდ იმაში დაიარსუნეს, რომ ხელისულება დიდათ აფასებს რევი-ლუციის ძველ მოღუეწებს, პენსიასაც აძლევს მათ... თქვენ ცხადად რწმუნდებით, რომ იგი ამ რადაც პირადი მოსახრებით მოუყვანია მის ჩინებობს, რომლის უნაგ-რობაში თქვენ სრულიად საბირთონითი გეპარებათ ეტ-ვი...

მაგრამ ჩაჩირონე მანც თავისის განვარძობს: მას კიდევ და კიდევ მოყავს ასეთი „რევოლუციო მოღუეწები“... ამას რა ენადღებება, რომ არც ამ ახალი კლენტების სახელებია საქმეებში. ის მანიც თავისის განვარძობს: ტრ-ყობა ეს მისი ხელნაბა.

უდიდესი რევოლუციის ნაბიშ, პროლეტარატის დიქტატურის დროს, სრულიად ბუნებრივია, რომ ყველას

უნდა ქვეყნის დასახებოს, რომ ერთი კლენ მინც სრულე-ბა თვითმყოფლობას, რომ ისიც ახნადა, რომ მასაც უყვებს წელი რევოლუციის გაბარკვებაში. ეს მოთხო-ვნილება სრულიად ბუნებრივია და აეთი მოთხოვნილე-ბის დასაკმაყოფილებლად, ცდებიან, უყენ შექმნილია უკ-ვე ჩამოყალიბებული ერთგავი „ახალკატის“ ტიპი, რომ-ელიც ათა თუ პირდება გავოლუციონერების მსუო-ვეული დასახებას, ხნადი მოუყვებას ე უ მჭირის ასეთი აიოებს... ეს „ახალკატები“, როგორც მათი სწიბა, რა თქმა უნდა, ცლიერი გავმნი ხელს არ ჩაიყვინ და, უნდა ვეცნოთ, რომ „გავოლუციონერების“ მადიბელთ იფათა არ უყდება მათი ასეთი „დასახება“.

ასეთი „ახალკატები“ თუ სხვების „გარეკოლუცი-ონერებას“ ვერ ახეობებენ, სადავითითი ხშირით ახეობე-ბას საუკუთო თავის რევოლუციონერულ და „რევოლუცი-ონის ევტორიანთაც“ გასაღებს.

ასეთი ტიპი ჩვენს უყენ გვყავდა ცნობილი ვეინერის სახით, რომელიც დროებით მანიც შესძლი არა თუ ისეთი ჩვენზე დიდათ დამოხრებული აქტის, როგორც იგი აღე-ყანადლე მეროუსე მკვლევობას, მითხოვს, თვით გეწინ ეყვლა ჩვენგანის თვალწინ მომხდარი რევოლუციონერი აქტიც მითოვსა და გიანახივის მკვლულად მოგვყვება... დიდ მალვობა უნდა ვუთხროთ ოქს ამბაბაბებს, რომლებმაც ბოლო მანიც ახადეს ნიდაბი ამ ჩვენე დროის პატარა ხელტყავის და როგორც სოლია პეროვსკისა და მისი ანახაბაბების. ისე არის გლორჯიაშვილის ბერყინდა-ლე სახელები ჩამოახივის ვეინერისათხა ქუქში და ლა-ქი.

ვეინერი საუკუთით ჩამოშორდა რუსთაველის გამ-ხიზის, მაგრამ ვინ იტყვის, რომ იმავე რუსთაველის გამ-ხიზის არ სტკნებანი კიდევ მრავალ ვეინერობი, რომლებ-ც მრავალი მოწოდებისა და პირტექციების საშუალე-ბით ახეობებენ თავის ყოვლად საცუო წარსულის დრო-ებითი მანიც მიმალვას და „რევოლუციონის ევტორიანება“ თავს ასაღებენ.

ვეინერი მოკვდა. მაგრამ გვირ კიდევ ცოცხალი ბრძანდებიან ის ყოვლად საცუო პირობებში, რომლებ-საც მოუშობითაც ვეინერმა შესძლი დასასურებლად. მა-გრამ ახალგაზრდა რევოლუციონერების შეცდამაში შე-ყვება.

ერთ ასეთ „რევოლუციონერზე“ დღეს მინდა მო-ველსაბარაკო მკითხველებს.

ეს „რევოლუციონერი“ ბრძანდება თბილისის მო-ქალაქე ნიკოლოზ ბუენისძეც ენიკოლოპოვი, რომლის სა-საქე ამ დღებში გაართვა პირული უბნის სახალხო სასადა-ოთლამ. ამ საქმეს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს იმის და-სამტკიცებლად, რომ დღესაც დარბმნილია ჩვენი ვეი-არები, რომლებიც ამ თავის სახელებს წინადასრულე უფრო ქვეყნიბებიც ბრძანდებიან და, როგორც დავინახავთ, უკ-

რო ნიჭიერად ატყობენ თავის საქმის მოქმედებას. ნიკოლოზ ბეჟანისძე ენიკოლოპივი ნამდვილი ვიწრო ბრძანდება. შიშოლად მასზე უფრო სჯობდა, უფრო დიდი განუვლელი და თუ ვინმეზე დაფარვას მხოლოდ პიროვნებაზე, ამა უბრალო მომავლეთი როგორ შესაძლებელია, რომ დღეს, პოლიტიკურად დაქვეითების დღეს, პოლიტიკის საიდუმლო განყოფილების უფროსი თავს უბრალო რეჟიმიუმიონერად კი არა „რევილიუციის ვეცარიანად“ გავსახდებოდა?

ეს რა თუ ვიღებოდა? როგორც უნდა ისეთი სახელი დარჩეს საიდუმლო პოლიტიკის ყოფილი უფროსმა ენიკოლოპივმა. მაგრამ უბედურად ის არის, რომ იგი დღეს შემთავა და გულმთა ხაზინიდან პენსიასაც იღებს როგორც „რევილიუციის ვეცარიან“.

ვინ ბრძანდებოდა მოქმედებებზე? მოუფინშით ვჯერ თვითონ მას. ვისაზრებოდა მისი ავტობიოგრაფიით, რომელიც მას წარუდგინა საქართველოს სარევილიუციო მუშევრებისთვის და რომელიც ჩვენ მივიღეთ სახალხო სასამართლოსათვის.

თუ ამ ავტობიოგრაფიის დადევნებები, მოქმედებები ენიკოლოპივი ვჯერ კიდევ დღის საშინო ყოფილა რევილიუციონერი. ექვს ვაჩუქავ. ასეთი თანამდევნი ვერ მოთხდებოდა უფრო ბრუნებს მიერ შექმნილ ასეთ ყოფილ ადვილს და 1864 წელს უკვე დაუბღვეია მკაცრი ბუნება და დამბეძობთა თვისითა გაუმდებნიერება საქართველოს ღიდა ქალაქი. ბოლოს თავიანთებულმა სჯობდა, რომ ზუდა დღის საშინო 70 წელი იყდა და იქნება უკვე დათულებულ ბრძანად დამბადა. ძალა უნებნებად უნდა დაივჯეროთ, რომ ნიკოლოპივიც დასრულებულ რევილიუციონერად მიიღონა ქვეყანას. ამიტომ იყო, რომ იგი ვჯერ კიდევ ჭაბუკობის დროს, ისე იგი იმ დროს, როცა ყოფდა მისი მოპიკილ ამხანაგთა ჯოხის ცხენებით დაქვეითებულ და ჩირიკობით ერთობოდენ, უკვე უღიღის რევილიუციონერების ამხანაგი და გულის შეთავაზებულ იყო.

ვჯერ კიდევ 1880 წელს, როცა მოქმედებები ენიკოლოპივი 16 წელიც ამ შესრულებდა, მას ეცნობა ადვოკატი ადმინისტრაციული წესითა გადამსახულებული სოფიო პეროვსკის ქალი და ხდება მისი დახლოებული ამხანაგი. პეროვსკის მას აცნობს თავის ამხანაგებს: ელიანობის, კიბალობის და სხვებს. ის არა თუ იცნობს კიბალობის, მან ისიც იცოდა, თუ სადა და რომელ სასტუმროში ჩამოსტა იყო როცა პეტერბურგად მოვიდა. ენიკოლოპივმა იცნობს რომ კიბალობის სასტუმროდან სულ მალე გადავიდა პეროვსკის ქალის ბინაზე.

ის ხომ იცნობს და იცნობს. ახლა არ იცნობათ, თუ როგორ ეცნობოდა მას პეროვსკის ქალი? იყო ამ უქანსკის იცნობა იმავ 1880 წლის უქანსკელ თევზების საშუალება იმდენი პეტროვსკის დაბრუნებისა, ის თავის ნივთებს, უნდა ვიციყოთ; საიდუმლო და სახეივანო ნივთებს, რომლის თან წოდებუც პეროვსკის ქალისთვის უსტრუბული იყო — უტოლებს ჩვენს ნორმ ჭაბუკს ენიკოლოპივს. უტო იქნას მას პეტროვსკის მისამართს და ივალუნს ამ ნივთების წოდება.

იმავ წლის დეკემბრის თვეში ის პეროვსკის ქალის ნივთების მართლაც მოეზრებოდა პეტროვსკის და იღენის ვოხსაზე მოულოდნელად ხდება მის ყავა ამხანაგს ვერცხის, რომელსაც ის ვაიქნა პეროვსკისა და მის ამხანაგთან. თუმცე ვერცხიც ბოლოს პეტერბურგში და თან მოიქცა მის მიერ გამოფინილი „ამბილი ელიმენტები“, ალბათ, იმავ პეროვსკისა და მისი ამხანაგებისთვის, რომლებიც აღმსარებლად მიერის ავითქებდას ამხანაგდენ. პეტერბურგში ენიკოლოპივი ბოლოს კიბალობის ცნობილი „ყველა მის დღესში“ ბაისი ქაზინო; სტოვებს იქ პეროვსკის სურვილსამებრ მის ნივთებს და ბრუნდება თბილისში სადაც იწყებს რევილიუციონერული მოღვაწეობის მთელ ეპოპეას...

იქვე, ან თქვა უნდა, ვინ-და-ვინ ვიქ მოეცებით მოქმედებები ენიკოლოპივს მისი „რევილიუციონერული მოღვაწეობის“ დასრულებად. ამისთვის საჭირო დრო და სურვილიც რომ

გვეზრდეს, ეს მანაც შეუძლებელი იქნება, რადგანაც ენიკოლოპივი როგორც მისი ავტობიოგრაფიიდან სწინს, მოუხეცერად დაფინიანეს უხანაზბაო რუსეთის ტერატიონაზე და ცისბათლასთან „ანათობს რევილიუციის ცეცხლით“ რუსეთის თვითმპყრობლობის კუკუხთან დამეს. ამიტომ ბოიძის უნდა მოიხიბლით მოქმედებები ენიკოლოპივის წინაშე და შევჯერებთ მისი ავტობიოგრაფიის ამ ადვილზე, სადაც ის მოვითხრობს თუ როგორ შევიდა ის პოლიტიკის სამსახურში და როგორ გახდა საიდუმლო პოლიტიკის უფროსი.

პოლიცია და შინაგანი საქმეთა სამინისტრო თუმცე იმ თავითვე სწყალობდა მოქმედებები ენიკოლოპივს. ვჯერ კიდევ 1889 წელს ბოლოვის ვუბერნიამი, რაიაც საქმე საქმეებისთვის (ზოროტ ენებს თუ დავეჯერებთ პეტერბურგისთვის) გადასახლებულ ენიკოლოპივს ქ. იპიში „ისახარების“ (პალიცეისტიკული) შედგენლობით იღებენ სამსახურში სახეობა — აღმოსავლეთის რეისის ვახტ. შემდეგ 1901 წელს, მოქმედებები ენიკოლოპივი მიიღეს როსტოვში სადაც ყოფილა შინაგანი საქმეთა მინისტრის ლომუნის რევილიუციონერი იღებენ სამსახურში ვლიდაკეკის რეისის ვახტ.

და 1902 წელს, სწორედ იმდროს, როცა ამიერ-კავკასიაში უკვე ფორმალად რევილიუციის დროში, როცა ბათუმის მუშებს შეუმოაზღებლად ვიხილდენ ხალხის ვადალობით. როცა გურია აგრარული მოძრაობის აღმთ იყო ვახტუული, მოქმედებები ენიკოლოპივი, სოფიო პეროვსკის ქალის, ელიანობისა და კიბალობის ამხანაგი და მეგობარი ენიკოლოპივი, შედის თბილისის პარლემენტარიატის ვადალობა კავალევის — იმდროს თბილისის პოლიცეისტიკის — ვადაკავალევის მიხედვით პოლიციის უფროსის თანამუშევრით. ამ ადვილზე ის შესანიშნავ ნიჭს იჩენს: უკეთესს მოგვერდს თავის პირდაპირ უფროსს ვილიანობის და თვითონ იქნის მის ადვოკატი. მაგრამ აქ ყველაზე უფრო საყურადღებო ის არის, თუ როგორ ხსნის ის თავის ასეთ ნიბიჯს. ეს იმდენად საყურადღებოა და თანაც იმდენად მოულოდნელი, რომ ნების შეეცემთ თავს მოეყვანათ მისი ავტობიოგრაფიიდან ეს ადვილი სიტყვა-სიტყვით რუსულად:

«По предложению Исидора Рамнишви, имея протекцию, поступил на службу в тузерниое правление, с отмендированием в распоряжение Тифлисского полицмистра Ковалева...»

როგორ მოგწონთ ეს; ამა პრედლაყენით ისიღობა რომიშვილი?

ბოიძის იყო, რომ ისიღობენ რამიშვილი რევილიუციონერებს პოლიციის სამსახურში დადგომას ურჩევდა და ასეთ „პრედლაყენის“ აძლევდა? და კიდევ რა ვაივებულეთყო იგი და რამე ასეთი ეჩიოა, რომელი რევილიუციონერი დაუვჯერებდა მას? ყოველ შემთხვევაში ის ავტობიოგრაფიი უნდა ყოველიყო ისიღობენ რამიშვილი პეროვსკის, კიბალობის და ელიანობის ამხანაგის ენიკოლოპისთვის?

ასეთ რეკომენდაციის უკეთესს თავის თავს მოქმედებები ენიკოლოპივი.

ახლა მოუფინშით თბილისის „ობრანის“ უფროსს, თუ რას ვეუბნება იგი იმავ ენიკოლოპივს შესახებ: „ენიკოლოპივი, ნიკოლოზ ბეჟანისძე, როგორც თბილისის „ისინკო ოტღელენის“ ვაივებების მიერ 22 თებერვალს 1909 წელს შემდეგ საქმისთვის: თბილისის მდიდარი ვაქარი ვ. ბაიანდროვის შემდეგ, მისი მივიღე დილის სიბილდით უნდა ვადასტულოყო მის ერთადერთ მემკვიდრეზე — ვანსინგენბლის ქვავილზე. ბაიანდროვის ნათესაებმა შობილდით და სიბილდის ნაწილის მინიჭებულა. ამ საქმის მოქმედებაზე მიანდეს ცნობილი „ამბილიუცი“ („სოდალონოზე ადვოკატ“) ნიკოლოზ ენიკოლოპივს, რომელსაც ბელწერილით შევერენ, რომ შობილდის მემკვიდრეობიდან ხანგრძლივს მისცდენ. ჭრებიან თორეთი ინტერესების დაცვა მიანდა თავის მძას კიბალობის. მას შემდეგ რაც ენიკოლოპივმა ამ საქმეს ხელი მოჰკიდა

კოჩაროვს ხშირად მადიოდა უსახელო წერილები: თუ შენი და ქმრის ნათესავენს არ დაეპყროვლებს შენც და მასაც მოკლული იქნებით.

ერთხელ კოჩაროვს სახლის „პოლედში“ შეუდგენს სომხა, რომელიც ვასკა, მაგრამ მოკვლით კი არაინც მო უტავას. უმჯობესი იყო, რომ ამ საქმის მომწიფი იყო ნიკოლოზ ნიკოლოზივი, რომელიც დაუბრუნებელი იქნა ყველა მისი თანამშრომლები“ (იხ. „თბილისის ოხრანის“ საიდუმლო საქმე რომელსაც თარიღი უქონს: 25 ივნისი 1911 წ., № 12 41).

აი, ამ ნიკოლოზოვის საქმე, როგორც მოგახსენებთ გააჩნია ამ დღეებში თბილისის პირველი უზნის სახალხო სასამართლომ.

საქმის გარემოება უკვე იყო დაწვრილებით მოყვანილი ადვოკატებზე გახსენებულ და მისი განმარტება ჩვენ აქ უკეთრო არ მოგეცანია. მხოლოდ მოგეგონებთ მკითხველს რომ მოქ. ნიკოლოზოვი ბრალს დებდა საქართველოს პროფუკთინალური კავშირების სათაგანისათვის განყოფილების გამგეს ახს. მარკინასა, რომელიც იგი თურმე კავშირთან გამოირჩევა, როგორც თბილისში რადღინიშე დიდი სახლის პატრონი და თანაც ისეთი მესაკუთრე, რომელიც მდგურებს ავიწროებს. ნიკოლოზოვი ამ განკარგულებით მხოლოდ არი თუ სამი თვე ყოფილა დასთხოვილი კავშირის წევრობიდან. მას მაილე მოუტყუარაგებია საქმე, რომ ხელახლა მიუღლით იგი წყურბათ და წევრობასთან დაკავშირებული პრაქტიკელებიც დაუბრუნებიათ. ეს პრაქტიკელები კი ასეთია: მოქ. ნიკოლოზოვი იღებს ყოველიფურად ზენისას 41, 50 კაპიტს, როგორც „რკინის-გზის ეგეტრანია“ და, უნდა ეიფიქროთ, როგოც რევოლუციის ეგეტრანია“. ყოველ შემთხვევაში ის ატე ეტხის თავის თაჲს.

თუ როგორი „ეგეტრანია“ იგი რევოლუციის ჩვენ უკვე დავინახეთ. ახლა ვანიხილოთ მისი „რკინის-გზის ეგეტრანობა“.

მოქ. ნიკოლოზოვი ამიერ-კავკასიის რკინისგზაზე სამსახურში შესულა კონდუქტორია 1890 წ. 8 აგვისტოს, დაუთხოვიათ იმავე წლის 8 ნოემბერს; ესე იგი სულ უშახხე რია **სამი თვე**, ხელ-ახლა შესულა რკინის-გზის სამსახურში 1891 წ. 4 იანვარს, დაუთხოვიათ იმავე წლის პირველ მაისს, ესე იგი უშახხურია **სამი თვე და ოცდამედი დღე**; 1895 წელს ნიკოლოზოვი ხელ-ახლა შედის რკინის-გზის სამსახურში, სადაც ის რჩება 1897 წლის პირველ ოქტომბრამდე; სულ რჩება სამსახურში **ორი წელიწადი, სამი თვე და ოცდამედი დღე**; 1923 წლის 7 აგვისტოდან 1924 წლის 30 მაისამდე ნიკოლოზოვი ხელ-ახლა ეხვედრეთ რკინის-გზ. სამსახურში, საქონლის მწონინათ; სადაც ამ დროებით რჩება **ცხრა თვე და ოცდამედი დღე**, ის ხელ-ახლა შედის იმავე რკინის-გზის სამსახურში 1924 წლის 3 ოქტომბერს; ითხოვენ სამსახურიდან იმავე წლის 17 ნოემბერს, ესე იგი რჩება სამსახურში **ერთი თვე და ოთხმეტი დღე**. ამიავად ეს რკინის-გზის „ეგეტრანია“ ნიკოლოზოვი მთელი ოცდამედიმეტი წლის განმავლობაში მსახურებს ამიერ-კავკასიის თუ საქართველოს რკინისგზებზე და სულ მისი წამსახურის მთელი ჯამი უდრის **სამ წელიწადს ცხრა თვეს და ათ დღეს**.

ჩვენ ვანებ შევამტრებთ ასე დაწვრილებით მკითხველის ყურადღება ასეთ ყოველ შემთხვევაში არა საინტერესო-მომენტზე. მართლაც გულმოსული მკითხველი უმჯობესად გვეტყვის: — რა ჯანდაბაა მინდა იმისი ცოდნა თუ ცოდნა ნიკოლოზოვიდან როდის და დამდენი იმსახურა რკინის გზაზეთ?

არა, ეს სულდებით არ არის. ეს უღიღისე პირნიკობა-ლური-საკითხია. საქმე ის არის, რომ კანონის ძალით ნამსახურების პენსიას იღებს მხოლოდ ის, ვინც რვა წელიწადი იმსახურა და ასეც **შეუწყვეტლი** მოქ. ნიკოლოზოვი ოცდამედიმეტი წლის განმავლობაში იმსახურა იღებს **სამი წელიწადი ცხრა თვე და ათი დღე** და პენსიას სულს.

როგორი მოხდა ასეთი სასწაული?

რა თქმა უნდა აქ კანონი დარღვეულია.

ეს სიტუა. მოქ. ნიკოლოზოვი ასე უცანონო იღებს სრულიად დაუწესებურად პენსიას და იღებს გაცოდებით იმაზე მეტს, რაც მას მისი „ჩინის მიხედვით ერგებოდა პენსია, თუ ის სრულ რვა წელს იმსახურებდა განუწყვეტლივ. ნიკოლოზოვი, როგორც ვთქვით, თვეში იღებს 40 მ. 50 კაპ. მაშინ, როცა სხვა მწონინებები, ისეთები, რომლებსაც სამსახურში რვა წელიწადი კი არა ორჯერ და სამჯერ რვა წელიწადი გაუტანებიათ იღებენ რაოდენ ცამეტ მანეთს კაპიტებით.

როგორი მოხდა ეს სასწაული? რატომ მოსცენ ნიკოლოზოვს სამჯერ და კიდევ მეტი პენსია?

პასუხი ერთია: იმიტომ, რომ ნიკოლოზოვი „რევოლუციის ეგეტრანია“.

როგორ შეიყვანა ნიკოლოზოვი შეტლიშაში სათანადო დაწესებულება? ეს კი მით უფრო გაეგებელია, რომ ქართულ პრესაში მოქ. ნიკოლოზოვიმ უკვე მიიღო ღირსეული დღესაბეჭ. 1924 წ. 7 ივნისს გაზეთ „მუშაში“ იყო დაბეჭდილი ახს. სტეფო მეგრელიშვილის შრისხანე წერილი, რომელშიც ავტორი ნიკოლოზოვს აცხადებს უღიღისე პროფუკატორად, რომელსაც არა ერთი ათეული რევოლუციონერი დაღუტუაჲს და გაეცარებაჲს განთხოვეამს, რომ „რევოლუციონერების სისხლის მშველი ნიკოლოზოვი; უღიღისე ჯამშეში დასძინობა დამსახურებულ სასჯელს და საბჭოთა რკინის-გზის სამსახურში მოუტყალოებია“ (იხ. „მუშა“, № 464).

ახს. მეგრელიშვილის გაზეთ „კომუნისტი“-ს ფურცლებზე გამოქვეყნებული „ნაიკომპირალი მუშა“, რომელიც კიდევ უფრო მზავ საუბრებებით ხატავს პროფუკატორი ნიკოლოზოვის სახეს და ამბობს: „მუშათა კლასის ასეთი მოსისხლე მტერი აბა რა დასაშვებია საბჭოთა დარწმუნებებში“ (იხ. „კომუნისტი“, № 134 (989), 13 ივნისი 1924 წ.)

ამის შემდეგ პირდაპირ ვსაქვირებელია, რომ ნიკოლოზოვი არა თუ ხალხის რისხვას გადადრბა, რევოლუციის პენსიონერადაც პრინდუნდა და თავს „რევოლუციის ეგეტრანად“ ახადებს.

ნურაფერს ვერცეით „ნაიკომპირალი მუშის“ მიერ წამოყენებული ბრალდების შესახებ, მაგრამ ვაგებო „მუშის“ წერილის ავტორი უღიღისე პასუხისმგებელი „კომუნისტი“. იგი საქართველოს საბჭოთა რესპუბლიკის უზენესი სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილედ. ასეთი კაცი პრალსა სდებს მოქ. ნიკოლოზოვს. ჯამშეშია აბეხადეს მას და ამაჲს ანგარიშს არაინც არ უწევს. ნიკოლოზოვი ამის შემდეგაც ძველდებურად პარამუშებს, ის თვე „რევოლუციის ეგეტრანის“ სახელს ატარებს და, როგორც ასეთს, ვგვირამ მოზრდილ პენსიასაც აძლევენ მას.

რა დასკვნა უნდა ვაეცადებთ აქედან? ის, რომ სამსახურში პრესა ღირსეულად ატრულებთ თავის მოვალეობას ის დგას რევოლუციის სადარჯიჯოზე, მაგრამ სასწაულბრად და საუღალოდ, ჩვენს კანკილოზოვში ჯერ კიდევ დარჩენილან ასეთი პირები, რომლებიც მკითხველს ასეთი დიდი „ლაღუსესი“ შესაძლებელი ყოფილა.

ქალის მოვლა

(8 მარტი)

ეს გაზაფხული ბევრ ყვავილს გაშლის. დაჯორავს მიწის ბევრი ნაყოფი, დაუვლის სით ტყეს, ხუჭუქ-იამა-შოლის, და მიწდრეებს, დაბნულ, თესლით კმაყოფილს. სოფელში გაშლის მკერდს ბევრი ბაღი, ბევრი აბანი აისხამს ზაფხულებს, კედლებს შემოსავს დიბი და ფარა, ვერცხლის დოღბანდი—ვაღვილ ფანჯრებს. გამიჯვ ვაზრვე სოფელი ქალი, წყარავს კაცებს ნაწილი თუ შილით, ქლის ბაღში მას ღია კვლი, თავში ჩნითა და ბოლოზეც მილით. არ შენის ხელში თიხი თუ ბარი? მიბრძანლით, აბა, ამ კითხვით მასთან! სახეს უბრწყინებს თუმცა ფუფის ღვარი, მაგრამ არ აკრავს ფერადი მასკა, იქნება მისკან პასუხი, კოხტა, და როგორც კოხტა, ისევე მტყიცე: რა აქვს მას ერთი ბართან და თიხთან, ან ეს შრომა მას რა ნაყოფს მისცემს! შეხედეთ: ტანზე ჰგავს რაოდენ ბულულს,

სოფელი სისალით კი ჰყენს მუშაქმბარს, ისწორებს ხელით ჩამაშლილ კულულს, და იმავ ხელით შემდეგ იქნებ ბარს... მპირავს და თიხის. მზე კი იცინის... შრომა დიაცის თუ ეცინება.. და მოსჩანს ბაღმა მკერდ-აუცილო, რაოდენ ქმარს ცოლი აქ ეცილება. დაღვა გამოვა ამ შეცილებს, თანასწორებს დღეს შრომა სქესებს, სადაც ქვეყანა შრომის შევიდის ემორჩილება საბჭოთა წესებს.. და არჩევნების როდესაც დროა, როცა თუქსაბჭოს შესცვლიან ახლად, ეხოლან ქმართან (ყოლიც ვადმოვა და მასაც ქელი ექნება მალევე) ენიც იცის, იქნებ ახალ საბჭოში წვერად გავიდეს, ქმარის წილ, ცოლი!.. თუ კი მეუღლეც ქდა სარჩოში, აწ უღლებუბაში იქნება ტოლი!

6. ზომღეთელი.

მ მ ა რ ტ ი

თერაპეტი წლის წინად დანიის დედა-ქალაქში, კოპენჰაგენში ქალთა სოციალისტურ ერთ-ერთი კონფერენსიაზე მსოვიან კლარა ცეტკინის ინიციატივით დაღვინილ იქნა 8 მარტის მშობილ ქალთა საერთაშორისო დღით გამოცხადება. და მას შემდეგ თითქმის ყველგან, მუშა-ქალები გამოდიან ქუჩებში ამ ბრწყინვალე დღეს და აყენებენ სხედსადევაო მებრძოლ ლოზუნებს. მნიშვნელობა 8 მარტის ქალთა საერთაშორისო მოძრაობასათვის ისეთივეა, როგორც არის 1 მაისის მნიშვნელობა საერთოდ პროლეტარიატისათვის. 8 მარტი დემონსტრაცია, დავალიერება, განსჯედა პროლეტარიატის როგბების ძალით იმ ჩამორჩენილ ნაწილის, რომელიც მღვდრობით სქესს ეუფეთის. 8 მარტი, ვით 1 მაისი შიშის ხარისა ჰგვირს ვაპირლისტს; უკანასკნელმა კარგად იცის, რომ 8 მარტი მას ახალ მესვფლავს უზაფებს. გუმნადილო სესტი, მოუწხადებელი ქალი, საუთყეთრო იაიოვი დამქრავებულის ხელში მუშათა ქსონის წინააღმდეგ ახალი იერიშებისათვის— დღეს, 8 მარტს დაიანს-ეებს იგივე ქალი ექსპოპირატორს,რომ ამ უვეც არ არის ასეთი, ის იწერთიება, თანდათან იბრძმელება ბრძოლის ქართა და სულ ახლთა ის დრო, როდესაც იგი „მუშათა კლასის რეჟერაციად მთლიანად გადადა მუშათა კლასის მომქმედ არმიამი“ და მამინ ვიი კამბრალისტებს! ეხლა ბრძოლა იქნება უფრო სასტიკი და დაუფდობელი. სისხლსა

და ცრულზე დამყარებული წესწყოზობლება —გაბატოლი-ზმი უნდა დაიბვირს, სოციალიზმმა უნდა გამიბრჯოს, ასეთია ისტორიული აუცილებლობა. სქესი, ადამიანი უნდა განათავისუფლებს, —ასეა საზზღვარ ვართ. 8 მარტის ღონუნებავიც იქ აღნიშნულ იქნება ვარშემუბ ტრია-ლებს.

სულ სხვაა ჩვენთან, საბჭოთა კავშირში. აქ სოციალი-ზმის შენება დაწყებულია და ავკარია ქალთა დღის შინა-ასიცი არის სულ სხვაგვარი.

8 მარტი ჩვენი აყენებს ისეთ ლოზუნებს, რომელიც შეეხება სოციალიზმის მოახლოებისათვის ბრძოლის გზებს, საშუალებებს —იმ სოციალიზმს, რომელიც მანია-ქებს სრულად დაწმდილ თავისუფლებას, როგორც კლასს, აგრეთვე სქესსაც...

რაც შეიძლება ქალთა მეტი მასები ჩაბმა სოციალი-ტურ აღმშენებლობაში, რაც(აუცილებელი პირობაა სო-ციალიზმის გამარჯვების უზრუნველსაყოფად, მუშა და გლეხ. ქალთა შრომისა და ყოფა-ცხოვრების პირობების გაუმჯობესება— აი, ლოზუნები დღევანდელი დღის, ჩვენი 8 მარტის.

გაუმარჯოს 8 მარტი.

გაუმარჯოს სოციალიზმს.

ალექსანდრა გვასალია.

ყოფ. ახალგაზრდა მარქსისტთა განყოფილება

ახალგაზრდა შემოსახარე უკვი

რევიოლიუციონური მოძრაობა, რომელიც თითქმის მთელ ქვეყნებს-მოედვა არღვეს და აუქლებებს კაპიტალისტურ საქმაროს, კაპიტალისტურ ქვეყანას თანდათან ეცლება ნიადგი. ეს ვედრავ ეგუებდა ახალ ცხოვრების დგნას, რომელიც ახალ ვკონიობრად და სოციალისტურ ფრ-თიერობას მოითხოვს, ახალ პოლიტიკურ ფორმას სა-პიორებს. მუშათა კლასის ის რევიოლიუციონური ბრძო-ლები, რომლის მოწმენი ვართ ჩვენ, დღეს სწარმოებს ეკლასობრივ ანტიფორიზმის ქვეშ, მუშათა კლასის რევი-ოლიუციონური ბრძოლა გამართლებულია კაპიტალისტურ ქვეყნის პირობებში და მოითხოვს არსებული წესწყოზო-ლების დაწყოვას, მის საბოლოოდ დანგრევას და მის

წანგრეეებზე სოციალიზმის შენებას. კლასობრივი ბრძო-ლა იმდენად ვაბრძედა და დღეს და შესაძნევე ვახდა ის, რომ მას ვერც ბურჟუეზიის აპოლოგეტები ყოფენ უარს. ამიოვად, ჩვენ მოწმენი ვართ იმ ვაიოზობების, რომ კაპიტალიზმის უაღრესათ ვანვითარების პირობებში კლასთა ბრძოლა იმდენად ვაშუწავდა, რომ საბოლოოდ მონდა მებრძოლ ძალით კონცენტრაცია მოწინააღმდეგე ბანაკებში, მონდა მითი დაიბანაშვა და ურიოიერთ შორის საშეფდრო-სასიციოტელი ბრძოლა ვაიამბა.

ამ ვაწყოებამ ის ვითამ სოციალისტური და ვითამ რევიოლიუციონური პარტიებს, რომლებიც დღემდე მუ-შათა კლას ეფექტიბოდენ ერთგულობას, ბურჟუაზიულ კლასს ბანაკში ამაყოფია თავი, ვანსაყურებით და მზივი თავი ისახელა მსოფლიო მენშევიზმმა, რომელიც იმ

როგორც პრაქტიკულ, ისე იდეურ მოღვეწეობას მუშათა კლასის გამეფებისთვის საქმეს ანიჭებდა. ის მიიღეს თავისი ძალიანები ცილიზმი მიჩვეულობის კლასთა ბრძოლა. ამისათვის ის ქმნის პაციფისტურ თეორიებს და თავის; ასეთ იდეოლოგიურ გავლენას ქვე ცილიზმს დაყენებს პროლეტარული მასები. დღეს მსოფლიო მემწევიზმი იდეოლოგიურ ფრანკულ (სხვადასხვა) მუშათა აწარმოებს... ის ცდილობს დააყენოს მუშა-ახალგაზრდობის ფართო მასებიც, მოაქციოს ის თავის გავლენის ქვეშ და გრძელ გამოაყენოს ის მუშათა კლასის გამეფებულ საქმიანობაში, რომელსაც მემწევიზმი აწარმოებს. მემწევიზმი, იდეოლოგიურ ახალგაზრდათა, სოციალისტურ ინტერნაციონალის ორგანიზაციის უპირისპირებს კომკავშირის ორგანიზაციებს, როგორც იდეოლოგიურ, ისე პრაქტიკულ ბრძოლის სფეროში.

ახალგაზრდათა ინტერნაციონალი უშუალოდ მეორე ინტერნაციონალს გააღლის ქვეშ იმყოფება. მის სფეროზეა შემოხედვადი და ბურჟუაზიული კლასის მებრძობატრედ გამოიღოს. ახალგაზრდათა ინტერნაციონალის პოლიტიკა მეორე ინტერნაციონალის პოლიტიკაა. მეორე ინტერნაციონალი ამზადებს თავის მიმკვლელ კადრს, ამზადებს ახალ-ახალ შემთავნებლებს და რევოლუციონერებს. და ეს ასე უნდა იყოს, რადგან მსოფლიო-სოციალ-დემოკრატიკა და მუშათა კლასი შორის საბოლოოდ ჩამტყდა ბი-ლი სოციალ-დემოკრატია ბურჟუაზიის ბანაკში მოეწყვედა და მას იცავს თავგამოღებით.

ინტერესი მოკლებული არ იქნება, თუ ჩვენ ვანვიხილავთ მოკვლევ ახალგაზრდათა სოციალისტურ ინტერნაციონალის ბუნებას. ნათქვამია: „მსგავსი მსგავსა შობს, და სწორედ ეს ორგანიზაცია მეორე ინტერნაციონალის სისხლი და ხორცია“. აი რას ვეთანხვებით ჩვენ ეჭრინალ „ინტერ კომუნისტში“: „ახალგაზრდათა სოციალისტური ინტერნაციონალი უფრო ამზობს მუშა-ახალგაზრდობის ეკონომიურ ინტერესებს დაცვისთვის ბრძოლაზე, ის გვერდის უღვლის ახალგაზრდათა კომუნისტურ ინტერნაციონალის წინადადებას, რომელიც მოითხოვს კაპიტალიზმის წინააღმდეგ ერთიანი ფორმის, ახალგაზრდათა სოციალისტური ინტერნაციონალი აწარმოებს მხოლოდ კულტურულ მუშაობას, იწყება მუშა-ახალგაზრდობის ნეიტრალიზაციას და კლასთა ბრძოლის მიჩქვამვას“. ასე ხდება ევროპის კომუნისტურ, ასეთ მუშაობას აწარმოებს იქ ახალგაზრდათა სოციალისტური ინტერნაციონალი. როგორია მისი პოლიტიკა ევროპის გარეთ, აზიაში, სადაც მუშათა კლასი კაპიტალიზმის სამხრულ მუსრულებს ქვეშ იმყოფება და განსაკუთრებით მუშა-ახალგაზრდობის როგორც კულტურული, ისე ეკონომიური მდგომარეობა პირდაპირი ხარბაოსულია.

ახალგაზრდათა სოციალისტური ინტერნაციონალი წმინდა ევროპული ორგანიზაციაა. მას არც ერთი ორგანიზაცია არა აქვს აღზოხალეულში, რადგან სკანდინავიის სოციალ-ახალიზმ მუშაობას. ეს ორგანიზაცია წმინდა წყლის წყარო-ბურჟუაზიული ორგანიზაცია და ის მიზნით ისახავს არა მუშათა კლასის რევოლუციონერ მოძრაობის ხელის შეწყობას, არამედ ცილიზმს, როგორც მუშებში, ისე მუშა-ახალგაზრდობაში ჩაქვს რევოლუციონერული აღტყენება. ამას ამტკიცებს მათი მიჯობი კეტიონი ბურჟუაზიული ორგანიზაციებთან. აგრეთვე უნდა აღვნიშნოთ ისიც, რომხადა გაზრდილი სოციალისტური ინტერნაციონალის მულაღელი ურაყუანს სოციალისტური ინტერნაციონალის ისინი ევრ „მემწევიკენ“ ისეთ დიდ ფაქტს, როგორც არის საქმეთა კავშირი, ჩინეთის რევოლუციკა. ინგლისის მემბლარეულითა გაფიცვა, ვენის ამაღები და სხვა.

ამრიგად, როგორც მკითხველი ხედავს, ახალგაზრდათა სოციალისტური ინტერნაციონალი ფორმებს მხოლოდ რევოლუციონერობა და ფრანკული დაარწმუნებს მუშათა კლასს, რომ ის რევოლუციონერული ორგანიზაციაა, რაც შეეხება პრაქტიკულ მუშაობას, რომელიც წარმო-

თული ენა და კიდევოც მუშათა კლასს, როგორც ეკონომიური, ისე სხვა სოციალ-პოლიტიკური ინტერესების დაცვისათვის, ასეთი შემთხვევები მუშათა კლასის რევოლუციონერ მოძრაობას არ ახსენს. პირქით, ახალგაზრდათა სოციალისტური ინტერნაციონალის პოლიტიკა შემთავნებელია პოლიტიკა და ის კულტურული მუშაობაზე, რომელსაც ეს ინტერნაციონალი აწარმოებს, მიზნით ეს მუშაობაც მთლიანად აწარმოვანის არსებობის იდეოლოგიურად გამართლებას მუშებში და უნერვავს მუშა-ახალგაზრდობას თავში რევოლუციონერულ და შემთავნებელი იდეებს.

ენა ყუცს გაერთიანებული ახ. სოციალისტურ ინტერნაციონალს თავის როგებში? ის თავს უყრის მერყევ და პოლიტიკურად სუსტად მომზადებულ მუშა-ახალგაზრდობას, რომელთაც უფრო ადვილად მოტყევენ და მოიყენებენ თავის შემთავნებელ პოლიტიკისათვის. აი, რას სწერს ამის შესახებ ახალგაზრდათა სოციალისტური ინტერნაციონალის აღმასკომის ბიუროს წევრი ე. პალეო: „სოციალისტური ახალგაზრდობის მოძრაობა უნდა გაგრძელდეს ახალგაზრდობის იმ ნაწილში, რომელიც მოკლებულია სულიერ სწორწინაობას“...

აქედან ვცლასათვის ამართა, რომ ეს ინტერნაციონალი აერთიანებს მხოლოდ ევროპის, სულიერად დამოუხლებულ ახალგაზრდებს, რომელთა გამეფებას თავისუფლად შეიძლება ბურჟუაზიის იმპერიალისტურ ზრახვების სისრულეში მოსაყვანათ...

5. ჯუღელი.

თბილისის მემწევიზმი ჩამოინს ყოფ. ახ. მარქსისტ-ბლა აპტივის კვანა

24 თებერვალს პარტიკა და კომკავშირის მეთავე ჩაოინს მუშაობაში შესვდა თბილისის ყოფ. ახ. მარქსისტ-ბლა აპტივის მეთავე ჩაოინს კრება.

მინდინარე პოლიტიკური მიმხრებ მოხსენება გააკეთა ახ. შოთა გულუამ. მომხსენებელმა ფართოდ შეხეი მას. სოციალ-დემოკრატული პარტიის და ექობით ქართული ემიგრაციის მიმდინარე პოლიტიკური საქმიანობას — ევროპის ქვეყნებში, მომხსენებელმა თავის სიტყვებში სხვათა შორის გახატა:

— „ქართველთა შორის სოც. — დემოკრატია, რომელვდაც ერთ დროში მუშათა კლასი ამყარებდა დიდ იმედებს, დღეს სამარცხვინით ხელი ილია კლასთა ბრძოლზე და ბურჟუაზიასთან კონტრქტი მუშებმა, რევოლუციის ინტერესები ყველა ქვეყნებში დაასაშავა. ჩვენ მარქსისტ-ლენინებლები ვართ და ძლიერ კარგავდ ვიცი: რომ მარქსიზმს, როგორც რევოლუციონერული მოძრაობის მთავარი დებულება იყო და არის — კლასთა ბრძოლა და სულ კლასთა ბრძოლა, ეიდრე ვსჯებით არ მოსაზრობა და მუშათა კლასი არ გამარჯვებულა მთელ ქვეყანაზე“... ამიტომ ჩვენ, ვანავიკობს ორატორი — არავინი საეთი არ შეიძლება გვეპრდეს იმ პარტიასთან, რომელიც მასხრად იღებს და ყველაფრით ლაბრატობს მარქსიზმს. ლენინიზმს და საერთოდ სოციალისტურ ინტერესებს“-ო.

შემდეგ მომხსენებელი ცხება კაპიტალიზმის მდგომარობის საკითხსაც, მომხსენებელი აქაც ფარდას ხდის: წინააღმდეგობას და კანფლიქტებს დიდ საფრთხეს, რომელსაც უწინით იტყვს კაპიტალისტური მუქარება, — და მოჰყავს თვითნებ კაპიტალიზმის სიტყვები — კაპიტალიზმის „საფრთხის სიბრისს“ და გაზრდის შესახებ. მომხსენების შემდეგ აქტივმა გამოიტანა სათანადო რეზოლუციკა, სადაც აქტივე აღიარებს საქმეთა ხელისუფლებასთან ერთად, მუშაობის ბრძოლას კაპიტალიზმში წინააღმდეგ. შემდეგ, რაიბიუროს მოხსენების გარშემო ინფორმაციული მომხსენებით გამოვიდა ლეო ხელიშვილი, ხილი მომავალი მუშაობის გეგმის შესახებ ახ. ე. ჯუღელს. მოხსენების გარშემო ვანავიკოვ კამათი ამზახებებმა მოითხოვეს კულტურული მუშაობის მეტი ვალიდობის და ლენინიზმის შემსწავლელი წიის დაარება. დასასრულს აქტივმა საქართველოს კომკავშირის მუქარებ კრილობას მასსლმების დებუმა გაუტყავნა.

საბარემო ვაჭროვის საპითხზომი

V.

ფრიალ მნიშვნელოვანი კითხვა იყო ვინ არის საგარეო ვაჭროვის სუბიექტი. ამის და მიხედვით გადაწყდება მთელი რიგი საკითხებისა. მინიმალურიც დროს აშკარაა, რომ უკლებლივ უნდა იყოს ვაჭროვის განსაზღვრავლებრივად ილი სექტორი. ეს ანუ ვინ, მაგრამ საკითხი იმაშია, თუ რომელი ფრთა სქარბობს, საძლეშფყო ვაჭრობა, თუ კოპერაცია?

კითხვა შეხედვით ეს კითხვა უდავლოთ მოგვეჩვენება ბოლოს და ბოლოს რა მნიშვნელობა აქვს ერთს ან მეორეს ვაჭრობას, რადესაც რიგეფ უთავა კოლექტიური მეურნეობისა მატარებელია. რადესაც ჩვენ ამ კითხვას ესაგვა, ახედვლებამში ავცქეს ჩვენი საგარეო კომერცული დამკვიდრებლების ხასიათის თვისებობა. რაში გაზიზაბტება ეს?

ჩვენი ექსპორტი უმეტესად ნედლეულია, არა ნაკლებ 80 პროც. საათოლო მეურნეობის პროდუქტებისაგან შესდგება. საილოუსტრიალი სავაჭრობის იქებმა თუ შემდგმწინეებულს ავადდგებთ: საქართველოდან გატანილი საქონლიდან, სასოფლო მეურნ. პროდუქტები შეადგენდა 1913 წ. 87,3 პროც., 1922—23 წ. — 88,2 პროც.; 1923 წ. 94,0 პროც.; 24—25 წ. 93,2 პროც., 1925 — 26 წ. 65 პროც., ხოლო 1926—27 წ. 80 პროც.

უტყობიდან ვგზობანილ სქაონისა უტეკრისობას შეადგენს სამეურნელო საქმიანობა, მისი ხვედრითი წიხა ასეთი იყო. 1924—25 წ. 69,2 პროც., 1925—26 წ. 77,2 პროც., 1926—27 წ. 82 პროც. აქედან სოფლის მეურნეობისთვის შემოღებლია მანქანები და სხვა საქონილ საქონელი შეადგენდა 17,6 პროც., 14,8 პროც. და 15,2 პროც. დანარჩენი მდიოდა ინდუსტრიისათვის.

ამ პატარა შედატებულს შემეფიდი რიკვეყა: 1. ექსპორტის დროს სოფლის მეურნეობის ხვედრითი წიხა აბსოლუტურთა მდილია, რაც სასოფ. მეურნეობის ზრდის და სათანადო ყურადღებასაც მოითხოვს. 2. იმპორტის დროს სოფლის მოთხოვნების ხვედრითი წიხა 15 პროც. აშუალებს. 3. აქედან რიკვეყა ღრმა დისბალანსი იმ ეკვივლიენტისა, რომელსაც იძლევა სასოფლო მეურნეობა და იმ სადავიეროს, შორის, რომელსაც ის უტეკრისობს. ეს შექსაბამთა აშკარა და აიხსნება ალებულ მეურსით მხარის ინდუსტრიალიზაციისა. რამდენათ ასეთი დისბალანსი საშაილ იანია ახ და, ეკონომიკურთ საღ მოვლებს შეადგენს სხვა საკითხისა. (ამას სხვა დროს დატარუბდებით). ამ შემთხვევებში ჩვენი ვაგინტერესებს პირველი ორი დებულება, სახელგაობრ სოფლის მეურნეობის მნიშვნელობის შესახებ.

შემტებრივი იქებუდა რომ საგარეო ვაჭრობაში ჩამტლიყო ისეთი ორგანიზაცია, რომელიც ორგანიულით დაკავშირებულთა სასოფლო მეურნეობისათვის. ანუ უკეთ რომ იქებეთ, რადესაც სოფლის მეურნეობის როლი საგარეო ვაჭრობაში დილია, მას უნდა ხელმძღვანელებდეს ორგანიზაცია, რომელიც ამ მეურნეობის წიაღში წარმოიშვა, მისი პირში შეილია. ვინ, ან რომელი ორგანიზაცია არის ასეთი?

კოპერაცია და პირველად ყვდობისა მისი სასოფლო - სამეურნეო ხეცამორი.

როგორი მდიარეობათა ამ მხრივ. ა.კ. ვაჭროვის სახკომის ცნობების მიხედვით კოპერაციის ხვედრითი წიხა ა.კ.ექსპორტში უტდრიდა 1924—25 წ. 21,6 პროც., 1925 — 26 წ. 19,3 პროც., ხოლო 1926—27 წ. 11,2 პროც. აბეფ წლებში კოპერაციის მონაწილეობდა იმპორტში 0,5 პროც., 5,5 პროც., და 3,8 პროც.

როგორც მოყვანილ ცნობებიდან სჩანს როგორც პირველ, ისე მეორე შემთხვევაში კოპერაციის როლი

უმნიშვნელოა. და ის არა თუ იძლევა იმედებს ზრდა-ვაგინთარებისა, არამედ პირიქით, ექსპორტის დროს ვაჭრეებს შემეცირებას, ხოლო იმპორტში თითქმის სტაბილითი ხასიათდება.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ აბდენ ხანს და ჯერ-ჯერობით დღესაც საგარეო ვაჭროვის მატარებელი კოპერატიული სექტორი იყო არა სასოფლო - სამეურნეო ფრთა, არამედ მომზამებელი კოპერაცია, ა.კ. კავშირის, ზაქსოულის, სახით. ბუნებრივთა უნდა ჩაითვალოს რომ კოპერაციის ხვედრითი წიხამ იყო. მომზამებელი კოპერაციის ვეერდზე ვაიხარდა და გაძლიერდა სასოფლო - სამეურნეო კოპერაცია, რომელმაც ნედლეულის დამზადების მოვალეობა უტეკ ვაიხარდა აბილ და ხელმძღვანელებს. სამომხმარებლო კოპერაცია იკვეთება როგორც სამომხმარებლო ორგანიზაცია და ცხადია ნედლეულის ექსპორტის ფართობის ის უტეკ ხელს ვადარ მოკიდებს ეს საექ სასოფ.-სამეურნეო კოპერაციამ უნდა იყოსთის. ასეთივე მდიომარეობა იმპორტის დროს. ზაქსოულის მმბორი ვანისაზღვრება სამომხმარებლო სავანებით. ეს უტანსჯელი კი თაიხს-თავად უმნიშვნელო რაოდენობას წარმოადგენს. სამეურნეო მანქანების შემოტრანა კი სრულბით კოპერაციის ორბიტის გარეშეა

ისმება კითხვა: ნორმალურია ეს? ჩვენი ეტეკობით, რომ არა. აშეამად ა.კ.ვაჭრობაში არცემობს სტეკიული ორგანიზაციები ზაქსოვლამში (ექსპორტული საზოგადოება), რომელიც სოფლის მეურნეობას რესტრუქციანური სასოფ. - სამეურნეო კოპერაციის ცენტრების საშუალებით, აწვდის მანქანებს. აღინიშნოს ასევე საზოგადოება იქს გარეშე, დიდ საქმიანობას აწარმოებდა და უტეკ სათანადო სახელო მოიხვეტა. მაგრამ ჩვენი გადკვირთ უნდა ვაიღარათ, რომ მას შემდეგ რაც სასოფლო - სამ. კოპერაცია გაძლიერდა და ვაიხარდა, მანქანების მიწვდენა სოფლის მეურნეობისადმი მის ხელში უნდა გადავიდეს. ამის მიითხოვს სასოფლო-სამეურნეო კოპერაციის ბუნება, მიზანდა მიკისება და ისტორიული პრაქტიკა, არა მარტო სოციალისტურ მეურნეობაში, არამედ კაპიტალისტურ მეურნეობაშიც.

ვინ უნდა ვაიხარდაცოვლის ეს ამოცანა?

არსებულ რესტრუქციანურ ცენტრებს ამ მოვალეობის შესრულება არ შეუძლია. ეს არ იქებოდა მონაწილენილი, სავ. ვაჭრობის მინომალის თვლსაზრისიდანაც, ვინაიდან ამ საქმე გვეტეკნება ძალების დასაქსევისთან, საგარეო სავაჭრო ობეცტითა კონტინენტების წერილ - წერილით დანაწილებსათთან, რაც გამოიწვევდა ზედნადებ მარჯების გადაღების და გააძელებდა საოპოზიციული შესაძლებლობებს. ამიტომ უტფრო მიზანშეწონილი იქებდა ამ საკითხის მოგვარების გადაწყვეტა აბალ სოციალისტურ ორგანიზაციის, რომელიც არ არსებობს. მაგრამ უნდა შეიტყოს. ეს ორგანიზაცია ა.კ. სასოფლო-სამეურნეო კოპერაციის კავშირი, რომლის მატერიალურ ბაზას აქ აღწესებული მოვალეობა უტეკ სათანადო ბაზას. ასეთი ორგანიზაციისათვის აუცილებლობა მარტო აღნიშნული მისით არ ვაიხარდაცოვლებს, ის ეტეკ უტფრო ფართობს. მისთვისვენი ჩვენი მილითობით მხოლოდ საგარეო ვაჭრობის საკითხის მომწესრიგებელის როლზე, ეს ორგანიზაცია იქებდა წინააწარ. ვათალასწინებელი მიზნობრივი ორგანიზ., რომელიც შეტების აბალ მატერიალურ ბაზას თაიხის არსებობისათვის, ხელს შეუწყობს რესტრუქციანურ კოპერაციის მოვალეობას ასრულებდნში და ყველ მიზნებს გარეშე ორმა კვალს დაიარს სოფლო-სამეურნეო კოპერატიული მოძრაობის ვაიხარდა-ვაძლიერებას

*) იტეკდება სადისკუსიისათ.

ჩანს.

აგ.პავ. საგზაო კომიტეტის მუშაობა

საგზაო კომიტეტმა უკვე დაიწყო უბნებში და დარგებში მოსახლეობის ჩატარება თავის მუშაობის შესახებ. კერძოებზე გაცხადებული კანიათა მოხარებების გარეშე, მუშები მიუთითებენ საგზაო კომიტეტს მიღწევებთან ერთად მრავალ დღეებზეც.

უფრო მწვავე კამათს იწვევს განსაკუთრებით — ტანისამოსი ითვისების სიძლიად და დროზე დაურეგლბოდა. ამ დღეებში საგზაო კომიტეტს თავმჯდომარე ამხ. საბაშვილმა გააკეთა მოხსენება მთავარ სახელოსნოების და საყვლის საერთო კრებაზე. მან კრებას გადუმალა საგზაო კომიტეტის საქავეზო მიღწევები.

როგორც ამ მოხსენებიდან სჩანს, მეექვსე საგზაო ყრილობის მოწვევამდე კავშირი აერთიანებდა ამიერკავკასიის რეინგზახზე 39,107 კავშირის წევრს 1927 წ. პირველ ოქტომბრამდე ეს რიცხვი 42,111 კაცამდე ასულა. ამრიგად, კავშირის წევრთა რიცხვი გაზარდილა — 3,007-ით. აღნიშნული რიცხვი რესპუბლიკის შორის ნაწილებმა შემდეგ ნიადავს:

საქართველოში	24,760 წევრს.
აზერბეიჯანში	13,110 წევრს.
სახრეთ-ნახიჩევანში	4,241 წევრს.
სქესის მიხედვით ასეთი სურათია:	
მამაკაცები	39,151 წევრი.
ქალები	2,960 წევრი.
წლოვანობის მიხედვით:	
სრულ წლოვანი	41,417 წევრი.
საბუნწლოვანი	694 წევრი.

წარსულ საგზაო ყრილობის შემდეგ კავშირის წევრთა ნაციონალური შემადგენლობაში მომხდარა შეცვლილი ცვლილებები: კავშირის წევრთა შემადგენლობაში ოქტომბრის ნაციონალური მოსაზრებების მიხედვით — 1927 წლის პირველ ივნისისათვის იყო:

რესპუბლიკები	საქართველოში	სახრეთ-ნახიჩევანში	სომხეთში	აზერბეიჯანში	საგზაო კომიტეტის
საქართველო . . .	7,5	8,5	0,5	13,4	4,1
აზერბეიჯანი . . .	3,2	6,9	38,1	47,8	4,0
სომხეთი ნახიჩევანი	0,9	89,0	5,7	3,8	0,6
სულ გზაზე:	41,5	16,2	12,6	23,0	3,7

კავშირის წევრთა რაოდენობა ნაციონალური ენობის მიხედვით, შემდეგ სურათს იძლევა:

ქართველები საქართველოში 1926 წ. 1-ლ იანვრ. 1927 წ. 1-ლ თვეებში, იყო 15,872, არის 17, 740. თათარები აზერბეიჯანის ხაზზე იყო 3,848, არის 4,789, სომხები სომხეთის ხაზზე იყო 3,383, არის 3,715. ენობა გადავადვლოთ თვალ ძირითადად უჯრედების ჭყელს.

მასათვის დაახლოების მიზნით საგზაო კომიტეტმა დიდი ადგილი უკეთებდა დანაწილად პატარა ადგილებთან, რომ უფრო ადვილია შესძლოს კავშირის წევრთა მოთხოვნების სწრაფი დაკმაყოფილება, მაგალითად: 1926 წ. პირველ აპრილისათვის საგზაო კომიტეტს ყავდა 193 ადგილი. 1927 წელს კი 217, გარდა ამისა, კავშირის წევრთა დახმარების ვასაუფლებებისგან მსგავსი ადგილები დაიარსა სამაქროების ცენტრებში, ასეთი ცენტრები არიან, რომლებიც ხელმძღვანელებენ სამაქროების მუშაობას და აკმაყოფილებენ კავშირის წევრთა მოთხოვნებს, რკინიგზაზე უფროს 25. მაგრამ იც კი, სადაც არ არის დიდი სამაქროები. არის რწმუნებულთა კადრი, ასეთი რკ. გზაზე 91 უდრის.

საკავშირო აპარატებშიც მომხდარა ცვლილებები, როგორც საგზაო, ისე საფეხოდ და ადგილებში.

საგზაო კომიტეტის სპეციალურად შეუსწავლია საკითხი აპარატის აგებულების და მისი მუშაობის შესახებ. —საფეხო კომიტეტის და საგზაო კომიტეტის დარჩეულ პულ მუშაკთა და მასუბინებულ პირთა რაოდენობის შეცვლების მიზნით. ამ მოსახრებით ჩატარებია პრაქტიკული მუშაობა საგზაო კომიტეტის და ანგარიშობის გამსაზრტებლად.

ცვლილებების დაქირავებულ მუშაკთა შორის საუბრო, საგზაო და ადგილებში გვახერხებს შემდეგ:

კავშირი	ორგ.ნო.	1926 წ. 1 აპრილი			1928 წ. 1 იანვარი.		
		პ/რ. შუა.	ტენს. შუა.	სულ	პ/რ. შუა.	ტენს. შუა.	სულ
საგზ. კომიტეტი . . .		16	27	37	14	16	0
საფეხო კომიტეტი . . .		34	43	77	36	42	78
ადგილებში		77	43	120	117	64	181

როგორც ვხედავთ, თვითველ დაქირავებულ მუშაკებზე 1926 წ. პირველ აპრილისათვის ჩატარებულ 316 კავშირის წევრი. 1928 წ. პირველ იანვრისათვის კი —389 კავშირის წევრი.

ანგარიშიდან როგორც სჩანს, ყველა ადგილებში და საფეხო კომიტეტებში საქმეს აწარმოებენ ადგილობრივ ენებზე, გარდა აზერბეიჯანისა.

მუშა-მომსახურეთა სალოარების მუშაობის თანდათანობით გაუმჯობესების, მომავალში მისი განმტკიცების და გამოკაცლების შესახებ საქ. რით არის ცნობილი:

1) საწველო ამბროსების დაბარების პროცენტების გადღება.

2) გაქვევლი სესხების დღეობაინებათა ლეკვიდციის გზით საღსართა ბრუნვითი დაქირება და

3) კავშირის წევრთა დიდი რაოდენობის ჩამბა სალოარებში —მონაწილეობის მოსაღებათ.

თუ რამდენათ ტარებოდა ეს ცხოვრებაში, სჩანს შედეგი ცოტაბიდან: 1926 წელს პირველ აპრილისთვის რკ.გზაზე არსებობდა 88 სალოარი. მას შემდეგ, რაც მოეწყო სალოარები ისეთ ადგილებში, სადაც 25 წევრზე მეტი იყო; 1927 წლის პირველ ოქტომბრისთვის ადგილებში არის 151 სალოარი.

წევრთა ზრდა სწარმოებს მცტს-მცტე ნელი ნაბიჯით. 1926 წელს პირველ აპრილისთვის სალოარებში ირიცხებოდა მონაწილე 12,935 წევრი; 1927 წელს პირველ ოქტომბრისთვის კი 12,146 წევრი.

მიუხედავად სალოარის კაბიტალის და წევრთა სურვილისა, საწველო გადასახდების შეღარებით დიდ პროცენტების აუკრფლობისა, სალოარების კაბიტალი, რომელიც 1926 წ. პირველ ოქტომბრისთვის შეადგენდა — 58,209 მან., 1927 წ. პირველ ოქტომბრისთვის მანძი ანაზარდა —106,947 მანეთამდე. ამრიგად, სალოარის თვითველ წევრთა კაბიტალი შედიოდა 1926 წ. 8 მან. და 86 კავ., 1927 წ. კი თვითველ წევრზე 8 მ. და 40 კავ. სესხის რაოდენობა არყვდა 5 მანეთიდან 100 მანეთამდე. წევრთა გავცხადებები სესხის შროთი დაკმაყოფილებულია. 90 პროცენტით. მთავარ სახელოსნოებში სალოარი ყველა სალოარებზე სუსტია, როგორც კაბიტალის, ისე წევრთა რაოდენობით.

სტატუსტულ-გამანათლებელ მუშაობის სურათი შემდეგია: საანგარიშო პერიოდში ანერბეიჯანს 5 ახალი კლუბი: ზესტაფონში, ევლანში, სანაინში, ხანსინში და ვულფაში. გარდა ამისა, აღუდგენილია მცელი კლუბები: ვანჯაში და ხალაჯარაში. ანერბეიჯანის მცენობის სახელობის კლუბთან თბილისში კინო-თეატრის დარბაზი.

წლიებისათვის აღწენიბათ ოთახები: ბათოში —5.

სამტრიალში—3 და აქტიფში—4. კაბიტალური შეუკეთებელი და მოუსყიდა კლუბი—ფიზიკი. შეუკეთებელი და გულფაროვნაობა გრაგორანის სახელობის კლუბი—ბაქოში. დამუშავებულია შენება 2 დღის კლუბის ლენინბაქოში და ხაშურში.

ათი წლის თავზე საეკარა საიდრეველი სასპორტო დარბაზს პლენისხეის სახელობის კლუბის გვერდით, რომელიც გათვალისწინებულია 100 ვაციასათვის.

საეკლუბო მშენებლობის საქართველოსათვის საგზაო კომიტეტმა შექმნა საეკლუბო ფონდი —792,000 მან რაოდენობით, რომელიც განაწილებულია საგზაო კომიტეტზე.

შენ საგზაო ყიროლობის წინ იყო მიგრე-კავკასიის რეინსტაზე 23 კლბი, ითვლებოდა 7,512 წევრი. მე-7 ყიროლობის წინ კი გავაქს 32 კლბი, 12750 წევრი.

აქ საინტერესოა ცნობები, თუ ჩამდინათ ახალგაზრდობა მიიღეს კულტურულ-გონებრივ საზრდისაქცემა, კლუბის წევრთა რიცხვი 23 წლის მანაკამდე იქცევა 71,3 პროცენტს; 23 წლის ზეით მასაკის კი არის 28, 7 პროც. წარსულ წელთან შედარებით რიცხვი გადიდებულა 65 პროც, მაგრამ აქ უნდა იყოს ჩვენ სამუხარო მოვლენის. საწევრო გადასახადი ეგრ ყოფილა რიგაინათ დაყენებული, მიუხედავად იმისა, რომ თიფრის გადასახადი არის დაწეული 30-დან 10 კაპიკამდე. საწევრო შემოსავალი ყოფილა 50 პროც. ნაკლები, რაც შეიძლება ჩაითვალოს არანაშრომლორ მოვლენათ. ამ დარგში ეტყობა ნაკლები მუშაობა უწარმოებია რწმუნებულებს და დელეგატებს.

რაც შეეხება მასორ კლბურ მუშაობას, ანგარიში გვიჩვენებს შემდეგს: ყველაზე უფრო გავრცელებული ყოფილა კინო-წარმოებები. შემწვარია წრესილა განსაკუთრებით წარმოებებში. ლიტერატურის კლუბში და მათი ხელშეწყობის წყალობით თამაშობა მატერული განსწავლერების მართი სრული დამატყოფილებლია.

სანგარიშო წლის განმავლობაში რკ. გზ. კლუბები-

ში ყოფილა გამარჯობი 2,980 წარმოდგენა და კონცერტი, რომელსაც დასწრებულნი 960,300 კაცი. ხოლო კინო-დადგებები ყოფილა 2,600, სადაც დასწრებია 1,054,620 კაცი. აღინიშნულ დადგმაში შედის ლექციები, ცოცხალი გაზეთები, კითხვა-პასუხის-სადარბოები და სხვა. 22 პროც. აგრეთვე გაიხარა წევრების რაოდენობა. მე-6 ყიროლობაზე ითვლებოდა 160 წევრი, მეშვიდე ყიროლობის კი ითვლებოდა 250 წევრი, სადაც ჩამატებია 5,000 კაცწ. წევრი. წარსულ წელთან შედარებით მომატებულია 64 პროცენტი.

ფიზკულტურის წრეში ითვლებოდა 1,890 კაცი. არის 63 წევრი. წარსულთან შედარებით გადიდებულია 53 პროცენტით. აშენდა და მოეწყო სასპორტო სალები: ფიზკ. შში. ბაქოში და სამტრიალში. აგრეთვე მოეწყო ბათუბრის მოედნები. ფიზკულტურისტებზე სწავრობებს მდებრივ საექიმო შეთავაზებებში. მოეწყო ვადრავების და შაშვების წარები, დანიშნულია შეჯიბრებია და სხვა. მკვიდრ ნიდავზე ყოფილა დაყენებული საგზაო კომიტეტის სამკითხველო-ბიბლიოთეკები. საუზნო კომიტეტთან არსებობს მომარე საკითხველოები. ამჟამად ითვლებოდა 23 ბიბლიოთეკა. სადაც არის 74,698 წიგნი 11,866 ხელის მომწერით. წიგნების რაოდენობასთან წარსულთან შედარებით გაზრდილა 85 პროცენტით. ხოლო ხელმოწერია რაოდენობა 78,2 პროცენტით.

ჩრდინსტაზე დადიოდა 3 სამკითხველო-ჩრდინდა. მგვრამ ამაწ ვერ შეხსნა ვართო მსესების მოთხოვნისტების დაკმაყოფილება. ამიტომ ამჟამად კეთდება 5 ჩრდინდა, სადაც მოწყობილი იქნება რაიოთ და შეუძლია აწარმოოს ითვლებიარა კულტურული მუშაობა. ამათში 2 ჩრდინდა იქმნევეს თბილისის, ვანჯის, ბაქოს და ლენინჯანის რაიონებში. 1 ვადინი ხაშურის, სამტრიალის და ბათუმის რაიონებში. აგრეთვე განზრახვა აქვს საგზაო კომიტეტს 2 ჩრდინის მომატება, მაშინ ყველა საუზნო კომიტეტს ეყუარება მის განკარგულებამში თითო ჩრდინდა.

3. მუშაობაში.

კრტიკული შენიშვნები

ბიწრუზმილი, ძველი ტფილისის ლიტერატურული მოქმედი

ამ ქუჩაბანდში მე მინახავს ძველი ჰამპარია.

ველი დროშებით გადატლილი-გადანამწკრივი. უსტაბაშს მწენის მთავარადრე მხის ყალბქართი.

და ჰელობს ზურნა აღიოს საარს მანვე-ღეთაბრვი. აი, სურათი იწვიათს სიოლაშითი აღბეჭდილი და დილის ხელთგანებით გაბეჭდნილი ცხოველების სინამდვილიდან. ყოველი ზეგარში სიყვარული სურთქაქს და ამავე დროს სედიის ლანდები იზიარებენ სერქობისში.

იმიტომ რომ გრინამეილი ძველი ტფილისის ტარეულია და ძველი წიგნების მტყვერის ცდილობს იმის აღდგენას, რაც სინამეილი ვაჭქაქია, აღარ არსებობს: და სადაღა არის ყარაჩილი ლბინი თუ კრივი? არაბაღა, ის დრო წვიდა. ისტორიის ჩარბის ტრიალბა ვადასროლა უტყუენიში, მავრაზა პეტეს დაღიბთა ძლიერა-სუყარული და ამ სიყვარლის ჩირაღდით ხელში გრინამეილი ცდილობს. აღადგინოს ძველი ტფილისის სურული სურათი.

გრინამეილი დიდი ესტეტიკა, სიტყვის დიდი ხელოვანი. ამავე დროს ის არის იწვიათი მკვლევარი ძველი ტფილისის ყუთა-ცხოვრებისა.

ეს დავემტყავ გრინამეილმა ვერ სახარინოვათი და აბლა ძველი ტფილისის ლიტერატურული განუკმებით.

ძველი ტფილისი და ყარაჩილი ვანუყოფილია. რიგდაცა ძველი ტფილისის ვარადა ახლით, თქვეს წინაშე აღინაოთება ყარაჩილი.

ერ არის ყარაჩილი? ხელსარი, დავალი, მავალი, მიკატარა.

ყარაჩილი ძველი ტფილისის მოქმედაქა: ვინ არის ის ეროვნებით?

ქართული, სომეხი; მაგრამ რაივენი მქები არიან, ტოლები. ამინავენი ქრისა და ლბინი.

შოიანიში, ვიწრო ნაკიონალიში ყარაჩილბა არ იქცა: სომეხი იყოს. ქართული იყოს;— მის თვალში განა სულ ერთი არ არის?

სიადნად განვითარდა ყარაჩილბის ასეთი ინტერაკონალიზში? ინტერინდელი ეკონომიკურ ურთიერთობიდან. ბატონობა ქართველი არისტოკრატისა იყოს; სომხის ბურჟუაზია მინცა და მინც მავარ-ზურხილიანი არა მყოფილა: ქართველი ბურჟუაზია არ არსებობდა; ამიტომ არ იყო ქიმბობა და ბრძოლა მუშტარბისთვის, ბაზრისთვის ქართილსა და სომხ ბურჟუაზიის შორის; ამის გამო არც ერთნდელ შეიღლსა და ანტოგონიზმსა ჰქონია ადგლი.

როდესაც ქართველი ბურჟუაზია ვარდა და წამოიზარდა, მან დაინახა მშლარა მტეკოე თვის ვეგეტილი, სომხის ბურჟუაზიაში და ამიტომ მორათო: საქართველო მართო ქართველებსათვის, ესე იგი ჩემთვისი.

მ დროს, როდესაც ტფილისის პრეველი მოქალაქე ყარაჩილელი იყო, მასთ მოეღვნას აქ ჰქონია ადგილი ამიტომაც ქართველსა და სომხ ყარაჩილელს ერთმანეთში ვერ გააჩვევდით. შენ ქართველი ხარ და მე სომეხი, არ კიდევ—შენ სომეხი ხარ და მე ქართველი, ისინი ერთი-მეორეს არ ეტყოდენ: ერთნაირი ცხოვრება, ერთნარი ჩვეულებანი.

ერთნაირი მისწრაფებანი, ერთნარი დროს ტარება ჰქმნიდა ერთგვარ ტრს ყარაჩილელისა, რომელი ეროვნებისაც უნდა მყოფილიყო ის.

თავის მდგომარეობა ყარაჩოღული იყო წყრილი ბურჯია. ამტომ მთელი მისი გონებრივი და ქონებრივი ცხოვრება წყრილ-პურჯახივად რაღონ ვითარდებოდა. გერმანუმილის ამდგომად ყარაჩოღლისა და კინტისის საცხოვრო არის. აქ ერთგვარი იდუაღისაყარა ყარაჩოღლისა: გველი ტვილისის მორტყვალეს ყარაჩოღული დასაკეთრებით მოსწონს.

ჩაინდელი კეთილშობილება ახასიათებდა ყარაჩოღულს, მაგრამ კანონმდირი და სოციალური ჩამორჩენილობის ხანა ყველგან ასეთია. ველურებში ბევრგან არ იციან, რა არის ქურდობა, მაგრამ ვნა ეს ველურის მაღალ ზნეობას ახასიათებს? ცხოვრება პრიმიტიულია, მოთხოვნილება სულ ჰატარა, ამიტომ ველურის არა სჭირდება ქურდობა, მისი შეგნებაც ვერ მისულა აღნი ვამო ქურდობადაც.

ყარაჩოღლის ცხოვრების პირობებიც მარტივი იყო: მფე, თავი და ყმა, დანარჩენი სოციალური კლასები არ არსებობდნენ. ცხოვრება იყო მდიოვი, მოთხოვნილება ცოტა, მანეთი დიდი ფული. ყარაჩოღულიც ასეთს პირობებში მკაყოფილი იყო, ამაყი, შხიარული. სამი რამ მიუყარა ამ ქვეყნად: ღვინო, რტულური ქაღები, მიულმეტო ამას ყოზების ჭიდაობა, ყენება და კრივი, —ი ყარაჩოღლის მთელი სტრუქტურა ავლადიდება.

მას უყვარდა (როის ტარება საყვარელი და სიმღერაობა, სიმღერისათვის კი საჭირო იყო სატრფიალო ლექსები.

რადგანაც ასეთი ლექსები აუცილებელი იყო მომღერლისათვის, ამიტომ ყარაჩოღლის პირველი პოეტები აშუღლები იყვნენ. აშუღში შეერთებული არიან პოეტი, კომპოზიტორი და მომღერალი. საუცუთესო აშუღი ის იყო, ვინც ლექსაც, კარგ შეთხზავდა, სსიმღერო ჰანგასაც კარგ გამოთვლივდა და ამავე დროს ხსრაც კარგი ჰქონდა. ქალწულის მკობა, ჭიარობა, სარჩოლ ჭალისდმო ტრფიალის სხვადასხვანაირად შეტრიალება. სხვადასხვა განცდის შეფარდება; —ი უმთავრესი შინაარსი ასეთი პოეზიისა.

რაც უფრო ვითარდებოდა საზოგადოებრივი ცხოვრება, ყარაჩოღლისათვის პოეზიის შინაარსი იზრდებოდა და ამ შინაარს მარტო აშუღელი ვეღვარ იტყვება; განდენ ყარაჩოღლისა ნამდიდარი პოეტებიც, რამდენმაც პოეზიაში სატრფიალო მობტყვებს გარდა შეიტანეს საზოგადოებრივი და პოლიტიკურიც.

ყარაჩოღლების შრავალ პოეტთა შორის განსაკუთრებული ნიჭით არიან დაჯილდოვებული გივიშვილი, სკანდაროვი, ანტონ ვანჯისკარელი, ჰაზირა და იეთიმ-სეჩაჯი.

გერმანუმილის წიგნი დახასიათებდა ამ პოეტების შემოქმედების და საუცუთეს დახასიათებას უბრტ.

ამ პოეტებმა შიასრულეს თავისი მოვალეობა და დღეს ყოჯი დაიწყებინა უსკრულში იძიებობა. საჭირო იყო გერმანუმილის მაღალიან კალამი, რომ ისინი ამოეზიურებია და შესაფერია ადგილი შედგუთინებია ჩიენი საზოგადოებრივი განვითარების ისტორიაში. გერმანუმილით ამ საქმეს ირიაჰინ შიასრულესდა, რადგანაც პოეტური ფესვის აღმის პირველი დობიში გერმანუმილი განიცილია მათ გავლენას. სკანდაროვამ მალე შენიშნა ეს და გერმანუმილში თავისი მეტოქე დანაზნა: მტოქე მას არ უყვარდა თავის აპოლონობაში და ამიტომ ვაილმქრა გერმანუმილის წინააღმდეგ.

სკანდაროვა თავისათვის სახლობო შერჩაოს ყწითებს. შეიძლება თუ არა ის საწილწოდება მივაკუთვნებო როგორც მას; ისი დანარჩენებს?

სახლობო ძალიან დიდი მქენება. მაგრამ გივიშვილი, სკანდაროვა, ჰაზირა ტვილისის მდებრი მოქალაქეებში შეტად პოპულარული იყვნენ; მდებრი მოქალაქე ამთ უფრო იტნობდა. უფრო ჰქვიხებოდა და უფრო აფსებდა, ვიდრე ოღის, აკაცის და ვეკას.

თანამედროვე მკითხველს ვერც ერთი მათგანი ვეღარ დააწყვიცილებს. თბილისის მდებრი მოქალაქეც ვაზირად და გივიშვილი, რეკლამულია განვიცად და სკანდაროვა; ვაგიშვილი და ჰაზირა მისგან ძალიან შორს დარჩნენ.

მაგრამ ამ პოეტებსა აწეი დიდი დამსახურება მდებრი მოქალაქის წინაშე, რამდენსაც მათ წერა-კითხვა ასწავლეს, გონების კარი გაუხსნეს, წიგნი შეეყვარეს, პოეზიისა დაუბახლეს, თავისი მდგომარეობა შეგანენეს და პოლიტიკური ბრძოლის ზარს— ოდნავადაც არის—ჩამოეკარეს.

გივიშვილი და სკანდაროვა თუმცა აღნიშნავენ თავის პოეზიაში საზოგადოებრივ უსამართლობას, მაგრამ მათ არ ესმით კენწიში ამ უსამართლობისა და პოლიტიკური წყობილების შორის; ამიტომ პოლიტიკა მათ არ აინტერესებს. სულ სხვადა განუყვარელი და ჰაზირა.

ამათ კარგად ესმით, რომ საზოგადოებრივი უსამართლობის სათავე პოლიტიკური წყობილება და ამიტომ პოლიტიკური ბრძოლის ჰანგები მძლავრად ვაიშის მათს პოეზიაში.

გივიშვილსა და სკანდაროვას ლექსები აშუღლები ავრცელებდნენ და არა თუ ტვილისის მდებრი მოქალაქე-საქათველს ყველა დაბა სოფლებში მდებრიდენ მათ.

აიღეთ გივიშვილის „ღვინო, კახური, ვარ შენი მსმელი, გინდ იყავ ეთობი, გინდა წიოცილი“ ან „მითხარა, მითხარა, რას მემღერო შენი სულისა; აღარა მაქვს მოთმინება, მველელო გულისა“.

სკანდაროვას „ორთავ თვალის სინათლევ; რახუნდ მოგიწყენია“, ხომ ავერ ნახევარი საუცუთეს ზღბდა, რაც გაბატონებულია ტვილისის მდებრი მოქალაქის რეპერტორში.

გივიშვილი იმიჯი ბუნების მეფისანია, მას ოხიდაც ეპოსი, ზღბარს.

სკანდაროვა თავისი ბუნებდთ იმერული ნიჭია, მკერცული, მზგული, გრძნობ ქარბი. მისი შემოქმედება უფრო ლირიკში იშლება.

გერმანუმილის გამოკვლევში ძალიან დიდი ადგილი უჭირავს გივიშვილისა და სკანდაროვას საპექტო ლექსებს. მართალია, ნაშინდელ ბაზნის ს პექტობა მოსწონდა, მაგრამ დღეს მას აღარა აქვს აღზრავითარი ნიშნენლობა. უმჯობესი იყო, რომ გერმანუმილს უფრო ერცვლდ გამოავლინა მათი ნიჭისა და შემოქმედების დამახასიათებელი ლექსები.

გივიშვილი და სკანდაროვა უფრო ბაზნის მომსენები არიან, თავის შემოქმედებაში ისინი დიდ ანგარიშს უწივენ ბაზნას.

ანტონ ვანჯისკარელი დემოკრატის მეფისანია; მისი მიზანია დემოკრატის გამოყოფიება და საბრძოლველდ დანაზნევა, მისი ლექსი მდებრილია, მუსიკალური, ჩოიბის მოხდენილი, ანზით შეიქმნილი და გრძნობით სარგ.

შენც კაცი ხარ, ვით წყისა, შემოკრების მომეც ყველა; რად არ ხედავ, ძალეუდინან, სისხლს ვინა მწილეს, ვით წურბელთა? კაცად არც კი გავახებენ, თითქოს იყო ჭიანჭველი, ჩაიას სტუმბარ, შრომის შვილი, აწ თინდება, აღარ ბნელა.

საზოგადოებრივი ცხოვრების საჭიროობითი საკითხები, დანარჩენი მომძის ბედი, მშობრილი ხალხის მდგომარეობა,—არა, რა არის საგანი ვანჯისკარელის პოეზიისა.

ყოველივე ეს შესხვეტილი აქვს მონდობილი იუმბოლი, რისი ნიშნებებიც საცმად არის გერმანუმილის ნაწარმოებში.

ჰაზირა საქართველოს ტრიალია, მას იმდენად უყვარს საქართველო, რომ სხვაგან ძიარვას სასახლეს საქართველოში საუღლავი უტრენია. ამიტომაც იმს პოეზიას ახასიათებს პატროტინში:

მიდი, შვილო, ჩემთანა.
 გულში არ დამკრა დაბა;
 საქართველოს შვილი ხარ,
 იცან შენი ქვეყანა.
 მამულისთვის კედებოდე,
 მტრის პირდაპირ დგებოდე;
 განაოლებელ ქვეყნებში
 კაცად იჩსენებოდე.

თეიმურაზობელობასთან ბრძოლაში ჰაზირამ თავისი წვლილი შეიტანა და ის უსათუოდ იყო პოეტის მებრძოლი. მუშათა გამარჯვებისათვის, თურქთა მუშა-ხალხის სამართლი მიზანი მას არ ემსოდა. მისი შესანიშნავი „მარტის თვე“ ხელშიდან ხელში გადადიოდა და ალტაცებს იწვევდა მადბაო მკითხველში.

ვის შხაიგზე იყო ჰაზირა?
 მუშა-ხალხის შხაიგზე.
 აიღეთ მისი შესანიშნავი ლექსი:
 „სადაც არის გათენდება“,
 აღსდექ მუშავ შენ,
 ლამაზი დღე დაივდება,
 ნუ გვირანავ შენ,
 ნუ ხვრინავ შენ,
 მუშავ, მუშავ, შენ!

თითქმის ყოველი ლექსი ჰაზირასი სასილგოროა, რადგანაც ის თითონ აწული იყო; ამიტომ მისი ლექსის წყობა შეხამებული არის მისსული სასილგორო კილოსთან.

ჰაზირა ერთობის მეგობარა და ამ ერთობის საქიროცბას უჭყდავებს ის მუშებს.

ჰაზირა წიფილი დროშის მეგობარა, რევოლიუციის მოტყვილიც.

ჩოგორ უმღერის ჰაზირა პირველ რევოლიუციას?
 რასაც საფლავში ენატრებოდი,
 აწ თვალით დავიხაზე.

ქრელი ჩხრების ალავას წიფილი
 დროშა ავბაოთით.

აი, ასეთს აზრებს უნგრეგავდა ჰაზირა ტყლისის მდაბითი მოქალაქეს და მისი რევოლიუციონერი ლექსებში სასილგორო ჰანგების საშუალებით ხალხში ვრცელდებოდა.

ყარაოლელების პოეტთა შორის ჰაზირას განსაკუთრებული ალავი უჭყრავს და თავისებური ფიგურა ამ აწული პოეტისა საუტყობოდა აქვს გრიშაშვილის ვაშუტყებულში.

უჩანასწენელი მფიკანია იეთიმ გურჯი, რომლის შემოქმედება ძალიან წყავებს სკანდარნივასას; უჩანასწენელით ენა-შახელი, სიტყვა-მოსტყრებული.

იეთიმ გურჯი თავისი ტყობრებითაც მტყად მოგვფერებს სკანდარნივას: ორივე პირწყავარნილი ბოჭებს.

იეთიმ გურჯი ქვივის, დროსტყობის მეგობარა; ამიტომ მისი წყრილი ლექსებში თითქმის ყველა სასილგოროა და მტყად ვაჭრცელდებულ ტყობისის მდაბითი მოქალაქეებში; ქვიფას შევნის სატყობილო ჰანგები და აწ დარგში იეთიმ გურჯი ძლიერა, მოხდენილი, ლამაზი, და მღლიანი თავისებური თქმით.

იეთიმ გურჯი ინტერნაციონალისტა თავისი რწმუნით და თანხმობას და სოლიდარობის მჭიდვებელია: ყველა თანხმად გიყავარდეს: ქვათიველ-სამიხში, ურია.

თეთიმ იეთიმ გურჯი სატყობილო ახასიათებს თავის თვის:

სიყავარულის მეგობარა ვარ,
 ვალამაზებ დედაინას;
 სილღერების ვაშჩინე ვარ,
 მყელსებში ვფანტყვ ლუნვას;
 ერთა შეუაწივლი ვარ.

ყველვან ვცილობ ვარდის ფენას.
 ჩოდესაც პირველი რევოლიუციის ჰარისხალმა დაპბრა, იეთიმ გურჯმა შეურთა თავისი ჩახე მუშათა საკითხი გურუნს, რის ვამო რეაქციის დროს მრაველი წყელე ვაატარა რუსეთის გსვადისხვა ცხებში.
 აწვევარდ იეთიმ გურჯი თავისი შემოქმედების ზოგი ხანხებით სკანდარნივას ენათყსავება, ზოგით კი ჰაზირას.

იეთიმ გურჯის შემოქმედება გრიშაშვილის საკმაოდ სრულადა აქვს დახასიათებელი.

ყველა ამ პოეტებმა თავისი წვლილი შეიტანეს ქალაქის მდაბითი მოქალაქის შეგენებში, პოეზია, მუსიკალური შემოქმედება და სილგორო მათ ერთად შექვივნეს დამით მოიპოვის თავისი წყენი დიდი გავლენა.

ისინიდაარჩენილი იყვენ რევიტრატურის ისტორიის გარეშე, თუმცა ამ სტორიაში უსათუოდ ეკუთენით მათ თავისი ალავი.

გრიშაშვილის წიფნი საუტყობოდ ავებს ამ ნაკლს და ამიტომ ის ახალი ნაწარმოებში პოეტისა მტყად საქირო და სასარგებლო წიფენია.

ივ. მოგობაილი.

ზაკოლენა ლენინს რიონში

კვირას, 4 მარტს პლენაროვის სახელობის თეატრში რკინ-გზის მუშათა სკენის მოყვარითავან რკინისორი სოსო მფებურიშვილის ხელმძღვენლობით წარმოადგენილი იქნა დავით კლდიაშვილის ნაწარმოებინად გდმოკიდებული კომედია „სამანაშვილის დღინდასაცვლი“.

პიესა თავის შინაარსით და მრავალდ მოცემულ ეთოქია დამახასიათებლო ტიპებით უსათუოდ მღლიარია, მაგრამ თუ მიზანმუწონილად არ არის ის დადგენილი, მიზანს სკენებში შეთანხმებულად მოცემული ტიპები მსახიობების მიერ საკმაო განსახიერებელი, კარგად დაწერილი პიესაც ვერ დასტყობებს საქირო შობიგულივებას. ვერ დააყვავილელებს მაყურებელს.

მეგრეჯერ რქინთა შემთხვევი დასწყრებელი ამ პიესის სკენებზე ვავითაშუბას ავადმღებური მსახიობობის მიერ, რწმუნელთა მოხდენილი თამაშით საესტებით კმაყოფილი ვიყავი და ბოლესაც ეტყობარა შეიდაგრება; ვახერხ, 4 მარტს პლენაროვის თეატრში მოცემულ წარმოადგენილთან, სადაც ვარდა სონა ვიგავიშვილისა და პელიაშვილისა, ყველა ახალგავრცეების მოყვარენი იყენ, საუტყობოვად და ბოლ ვამარჯვებულ უნდა ჩაითვაოს იგო რაც სკენის მოყვარეთა ნიუს, დაფლავა რევიტრატის და სოსო მფებურიშვილის უწარიათნობას უნდა მიეწყროთ.

თუ ახლი წარსულში დრამა აკვალთა მამის“ თამაშის დროს, დარბაზში მწყარა და თვემუშავებელი ტყობით ის იმდა. დოქს მრავალრცობარენი აუტყობარია გელიის სოღარმიანდ ამონახებთქ სიცილის მოცევა და თავაწყვეტით ხარისჯება.

დასაწყოლ უნდა აღენიშნო, რომ თუ პლენაროვის სახელობის თეატრს ვჯრთავნი ყურადღება მოცეცევა ვადაღაბული იქნება ყველა ის ტენიკორი დარბოლოებში, რაც ხელს უშლის პიესის საქირო ვაშლას და მესწყოლებს აყენაზე და თუ დღესას მწყარა ამ სკენას მისი ტყობინდელი დოღოლოვანი ხელმძღვენელი რევიტრატო აწ. მისი მფებურიშვილის ოქნა უნდა ამ თეატრის საქმე წყნ, ის დიდ სამსახურს ვაწყენეს ლინინს რაიონის მუშებს და მათი კოლ-შვილის განვითარებას და მუშა-მსახიობის ვაწყრებას.

ლ. კუარაშვილი.

საჩამდაპიო კოლფინი.